

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo tuzemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V upravi prejeman mesečno . . 1-80
Sobotna izdaja:
 za celo leto K 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo tuzemstvo . . . 12.—

SLOVENE

Inserati:
 Enostolpna petlitrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali oja prostor)
 za enkrat po 23 v
 za dva- in večkrat . . . 15 „
 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
 Enostolpna petlitrsta po 40 vtn.
 Izdaja vsak dan, izven enot nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Opravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 138.

Nimsko vprašanje.

Oficijozen glas.

V »Nuova Antologia« je italijanski vladni poslanec Mosca priobčil članek o garancijski postavi. V članku priznava in odobrava znano londonsko klavzulo in pravi, da papež nikakor ne sme dobiti večje avtoritete, še manj pa postati razsodnik v svetovnih sporih, ker bi to zelo škodilo in sicer najbolj Italiji. Vatikanska revija »Civiltà cattolica« sedaj odgovarja na Moscov vprašanje, ali ima kak smoter internacionalizirati italijansko garancijsko postavu. Urednik »Civiltà cattolica«, jezuit P. Rossi, take članke načelne važnosti pred priobčenjem navadno osebno predloži sv. očetu in zato ima ta odgovor oficijalen značaj. »Civiltà« piše: »Mi si gotovo preko mere ne želimo dobiti nternacionalizacijo garancijske postave, ne samo zato, ker se tudi mednarodni dogovori izkazujejo kot malo trajni in gotovi, ampak tudi zato ne, ker ne odgovarja idejam sv. očeta, ki ni nikdar govoril o internacionalizaciji in ker razum tega, kakor to pravi kardinal državni tajnik, nima namena delati neprilike vladam, ampak od trumfa enega ču-ta pravičnosti, ki naj bi se po njegovi želji v italijanskem ljudstvu vedno bolj razširjal v njegovem lastnem interesu, v zaupanju v Boga pričakuje primerne ureditve svojega položaja. Vendar se lotimo tega slučaja in ga preiščemo. Z internacionalizacijo naj bi se doseglo, da zakon ni odvisen izključno od svojevoljnosti ene države in pa poročstvo, da več narodov skrbi za nedotakljivost tega zakona. Ali bi to zmanjšalo neodvisnost in žalilo čast italijanske države, kakor to trdi poslanec Mosca? Mi nismo tega mnenja. Mednarodna postava je rezultat sklepov raznih narodov, kakor je to pri pogodbah običajno. Tega se pa še ni slišalo, da mednarodne pogodbe zmanjšajo suverenost in neodvisnost držav. Kajti če ena država svojih dolžnosti ne izpolni in imajo ostale države pravico, da tisto državo pripravijo do izpolnitve njene dolžnosti, še to nima posledice, da je tej državi kršena njena suverenost. Če bi z internacionalizacijo garancijske postave za Italijo res nastala taka nevarnost, bi se to moglo zgoditi ali le po krivdi Italije, ki bi šla preko postave, ali pa po krivdi papeža, če bi jo zlorabil. Domneva, da bi kaj takega storil italijanski narod, bi se znala uresničiti le tedaj, če bi italijanski narod zatajil svojo naravo, svojo tisočletno zgodovino in svoje življenske interese. Podobno velja o zlorabi od strani papeža. Toda Mosca pravi: »Kaj pa, če bi se druge

države postavile za sodnike med Italijo in apostolsko stolico glede izvrševanja garancijske postave? Ali ne bi taka tuja kontrola kršila italijanske suverenosti v njenem cerkvenopolitičnem razmerju do sv. stolice? »Civiltà« odgovori z vprašanjem: »Ali je res treba mednarodne postavve, da tuje države nastopijo? Če bi danes nastali spori med Italijo in sv. stolico, ali tuje države ne bi imele pravice nastopiti?« »Naloga mednarodne garancijske postave bi bila čuvati papežovo suverenost in neodvisnost v izvrševanju verske moči. Italijanska država pa sama po sebi nima pristojnosti in še manj ima avtoriteto v verskih vprašanjih in zato ne trpi nobene škode, kajti suverenosti ene države se ne more kršiti, dokler gre za predmete, ki niso podvrženi njeni pristojnosti in suverenosti.« Glavna zmošta tiči v tem, da papeža smatrajo za varovanca ali mladoletnega, ki bi v slučaju internacionalizacije mesto enega varuha dobil teh več. Nasprotno bi tudi v slučaju internacionalizacije pri sporih papež moral ostati razsodnik. »To smo morali poudariti, ker internacionalizacije garancijske postave ne smatramo za zadosno, da bi čuvala papežovo neodvisnost in svobodo, ampak da pokažemo, da se je Italija nima bati. Kajti ta »medalja« ima tudi drugo stran: »znali bi dobiti več navedenih garancij in več resničnih gospodarjev (verji padroni).«

Sladkor.

Razglas c. kr. deželne vlade za Kranjsko
 z dne 8. marca 1916. l., št. 8922,

o ureditvi prometa z obdačenim sladkorjem.

Neprestano močno povišanje, ki se opaža tako glede neposredne porabe sladkorja pri prebivalstvu, kakor pri porabi sladkorja v industrijah in obrtjih, ki podeljuje sladkor, dalje velika potreba vojne uprave na sladkorju za namene konsuma in krmljenja, zahteva spričo znatnega nazadovanja izdelave sladkorja in zmanjšanja obstoječih zalog sladkorja, da se ukrenejo odredbe v namen, da se uredi promet in poraba sladkorja.

To ureditev je zasnoval ministrski ukaz z dne 4. marca 1916. l., drž. zak. št. 61, o ureditvi prometa z obdačenim sladkorjem.

V pojasnilo, oziroma v izvršitev tega ukaza se razglša naslednje.

Obdačen sladkor se sme oddajati samo proti izkaznicam za sladkor ali proti prejemnicam.

Izkaznice za sladkor se upeljejo na Kranjskem

z 19. marcem 1916.

Do tega dneva se sme prodajati sladkor tudi brez izkaznice za sladkor, vendar se posameznemu kupcu v enem dnevu ne sme oddati večje množine sladkorja kot 1/2 kg. Radi prestopkov se kaznuje i prodajalec i kupec.

Pričenši z 19. marcem 1916 se sme neposrednim porabnikom oddajati sladkor samo proti veljavni izkaznici za sladkor, ki se glasi za dobo štirih tednov.

Delež za štiritedensko prodajno dobo se določa — upošteva se povprečno uporabo sladkorja, kakor jo je ugotovilo c. kr. trgovinsko ministrstvo na podlagi preračunov — na

1 kg

za eno osebo in za štiri tedne.

I. Oddaja sladkorja neposrednim porabnikom.

A. Kakšne so izkaznice za sladkor?

Izkaznice za sladkor se izdajajo uradno, veljajo za eno osebo in za štiritedensko dobo, ki je označena na izkaznici. Glase se na 1 kg sladkorja in imajo osem odrezkov po 1/8 kg sladkorja.

Izkaznice veljajo samo za Kranjsko deželo, so pa v tem upravnem ozemlju prenosne.

B. Izročitev izkaznic za sladkor.

Poslovalnice, ki jim bo poverjeno izročanje izkaznic za sladkor, bodo določila politična okrajna oblastva ter jih splošno objavila. Politična okrajna oblastva bodo določila tudi dneve in ure, kadar se bodo izdajale izkaznice za sladkor.

Izkaznice za sladkor se mejo dati samo osebam, ki se v njih gospodarstvu ne nahaja več kot 2 1/2 kg sladkorja za vsako v gospodarstvu oskrbovano osebo.

Kdor zahteva, da se mu izroči izkaznica za sladkor, mora pri poslovalnici, ki je določena za izročanje izkaznic:

a) navesti število oseb, ki se oskrbujejo v gospodarstvu;

b) pismeno izjaviti in s podpisom potrditi, da se v njegovem gospodarstvu ne nahaja več kot 2 1/2 kg za vsako v tem gospodarstvu oskrbovano osebo

Potrebne tiskovine za te izjave se dobe brezplačno pri oddajnih poslovalnicah.

Osebe, ki imajo v svojem gospodarstvu več kot 2 1/2 sladkorja za vsako v gospodarstvu oskrbovano osebo, ne prejmejo nobene izkaznice za sladkor, dobe pa pravico do nje, čim se znižajo njih zaloge p o d navedeno množino 2 1/2 kg.

Te osebe morajo pri naslednji oddaji izkaznic za sladkor podati izjavo, ki se zahteva za izročitev izkaznic za sladkor.

C. Prodaja sladkorja proti izkaznicam za sladkor.

Od 19. marca 1916 dalje se sme prodajati sladkor neposrednim porabnikom in ga smejo ti prejemati le, če se izroči veljavna izkaznica za sladkor, oziroma če se izroče primerni odrezki, ki se v ta namen odrežejo od izkaznice za sladkor.

Prodajalci morajo izkaznice za sladkor, oziroma njih odrezke shraniti, ter jih oddati političnemu okrajnemu oblastvu, oziroma od tega določenemu mestu, kadar prosijo za prejemnice, ki so predpisane za dobivanje sladkorja.

D. Zamolčane zaloge zapadejo.

V izjavah zamolčane zaloge sladkorja zapadejo v prid državi.

II. Zavodi.

Osebe, ki imajo vso oskrbo v človekoljubnih in dobroteljskih zavodih, v samostanih, vojaških zavodih, v učiliščih in odgojevališčih, v prisilnih delavnicah in jetišnicah, azilijah itd., ne dobe nobene izkaznice za sladkor.

Omenjeni zavodi smejo dobivati sladkor proti prejemnicam, ki jih izda politično okrajno oblastvo, oziroma od njega določeno mesto.

Določiti zavode, ki smejo dobivati sladkor proti prejemnicam, je naloženo političnim okrajnim oblastvom.

III. Gostilniški in krčmarski obrati, peki in slaščičarji itd.

1. Krčmarji, gostilničarji in kavarnarji,

2. peki, slaščičarji, kolačarji, mandolatarji in medarji smejo dobivati sladkor samo proti prejemnicam, ki jih izda politično okrajno oblastvo, oziroma od njega določeno mesto.

IV. Izročanje prejemnic in spisovanje vpisanih knjig.

V točkah II. in III. omenjena podjetja in zavodi morajo prositi za prejemnice pri političnih okrajnih oblastvih, oziroma od njih določenih mestih.

Prejemnice se izdajajo samo za take množine sladkorja, ki odgovarjajo potrebščini za največ osem tednov.

Prejemnice so neprenosne. Da se določi potreščina sladkorja, morajo v točkah II. in III. omenjeni obrati in zavodi:

a) dokazati svojo potreščino s poslovnimi knjigami, zapiski, fakturami itd.;

LISTEK.

Kako smo se slikali v Gorici.

Kakor sem vendar želel, enkrat zopet videti solčno Gorico, mesto, stotisočkrat imenovano v sedanji vojni, mesto za katero se je prelilo že toliko krvi! Zato sem se zveselil, ko smo nekega dne dobili povelje, odriniti v Gorico.

Bilo je nekako sredi novembra in trdna noč, ko smo od Kostanjevice sem prismaširali v mesto.

Nastanili so nas v neki šoli. Izmučeni kot smo bili, smo seve hitro sladko pospali. Za ogledovanje nisem imel časa in ne veselja, ker so me noge pošteno bolele. Drugo jutro navsezgodaj se podam po mestu. V moje začudenje sem dobil v trgovinah vsega, kar si je srce pozelelo. Dasiravno so granate eksplodirale tik za mestom, ni padla v mesto samo cel dan nobena. Po dolgem času sem spet enkrat postregel mojemu želodcu s stvarmi, ki jih že dolgo časa ni okusil.

Na potu domu me sreča moj prijatelj. Med pogovorom mi pokaže tudi svojo fotografijo in mi pove, da si človek tukaj tudi ta šport lahko privošči.

Seve nisem ugibal dolgo: nagovoril sem še dva prijatelja in hajdi, šli smo! Kdo bi si tega veselja ne privoščil, pa ne le sebi, tudi svojim dragim. S čim pa jih člo-

vek boj razveseli kot pa s sliko! Če že ne morejo videti svojega draga v resnici, ga vidijo vsaj na sliki. Pa tudi mnogo pitajene samopridnosti tiči tukaj, kajti mnogi, ki je že dolgo tukaj, si je tekom časa prislužil nekaj, kar tako pristojno na junških prsih, ali pa je mogoče kaj peterovglatega dobil pod vrat, s čimer se bo postavil pred svojimi znanci, čeprav samo na sliki, ki bo doma romala iz rok v roke in vzbujala seve povsod respekt in občudovanje.

In teh »častihlepnih« res ni bilo malo in fotograf, naš rojak g. Jerkič je bil res preobložen z delom; vendar mi je prijazen gospod obljubil, da mi zaželjeno že v par dneh izgotovi.

Drugo jutro me iz sladkega spanja zbudi nenavaden ropot in predno se dobro zdramim, sem bil že ves obsut s steklom, ker sem spal ravno pri oknu. Udarila je namreč granata na cesto pod našim stanovanjem. Čez par minut ji je sledila še druga in tretja, kar naprej. Seveda, to jutro ni bilo dnevnemu šaržu treba ljudi klicati kot navadno, ker pri tej, tako glasni budnici je bilo naenkrat vse »auf«. Radovedno smo kukali skozi okno, ko se je enkrat zdanilo — ker Lah je bil zgodaj prišel z delom, nekako ob 5. uri zjutraj. Kaj smo hoteli! Iti ven ni bilo nič boljše, ostati notri pa tudi ni bila šala, ker če bi se ktera granat, ki so po vsem mestu treskale, posebno pa po tistem delu mesta, kjer smo bili mi, zmotila in nas zadela v polno, bi ne bil samo eden ali dva »hin«, temveč celi

oddelek podsut v razvalinah. Toda, ali je Lah tako slabo streljal ali smo mi imeli tako srečo, nobena ni zadela. Le opoldne, ko smo na dvorišču ravno odkosili, udari ena ravno v sredo, kjer je še par minut prej stala naša kuhinja, toda kuhinja in mi smo se bili že razkropili.

Zanimivo je bilo gledati, ko je začelo mesto na več mestih goreti in kako so neustašeni gasilci opravljali svoje nevarno delo. Celo mesto je bilo zavito v dim. Mislim sem, da bo konec sveta, tako je treskalo.

Krasno je bilo gledati, ko so obstreljevali grad. Kako so nekaj znali zidati! Kajti granate so kar odskakovale od trdnega zidovja in le malo se je poznal učinek. Le škoda, da so nekatere zadele na streho in tako grad vseeno precej poškodovale.

To je bilo 18. novembra, ki ostane nepozaben vsakemu človeku, ki ga je preživel v Gorici! Nikdar ne prej in ne pozneje ni Lah tako divjal nad ubogo, nedolžno Gorico kot tisti dan!

Zvečer, ko je malo potihnilo, smo pobrali svoja šila in kopita in šli, kamor smo bili namenjeni. — Moj Bog, kako je mesto izgledalo! Kak razloček med predvečernjim večerom in današnjim! Povsod razvaline, po cestah jame, da človek skoraj ni mogel naprej. Povsod egiptovska tema, ker električna napeljava je bila razbita in v elegantnih hotelih kjer so se gospodje zabavali, so naenkrat vse žarnice ugasnile in ljudje so si morali pomagati s svečami

kot v davnih časih... V trafiki, kjer mi je včeraj še ljubka »signorina« postregla s tobakom, je mesto vrat zijala grda luknja... Vesel sem bil, ko je bilo mesto, moj prejšnji ideal, za mojim hrbtom.

Čez nekaj dni jo spet pririnemo v mesto. Bilo je precej mirno. Prva moja pot je seveda bila k fotografu, ves radoveden, kako je izpal moj »erarični obraz«.

Hiša je bila videli še cela od zunaj, ko pa stopim noter zapazim omet po stopnicah. Slabo znamenje, si mislim in potrkam na vrata. Trkam, zvonim, a nič se ne gane! Fotograf je bil toliko pameten in jo je odkuril na drugo bolj varno mesto, kjer ni granat, posla pa dovolj.

Da se mi je moja nakana, predstaviti se svojim vsaj na sliki, ponesrečila, me ni malo jezilo; to mi še omeniti ni treba. Zaklel sem se polentarju, da mu pošteno povrnem, ker mi je pokvaril moje veselje. In res sem že drugi dan tudi jaz pomagal, da smo Italijanu skazili veselje, da se ni mogel tudi on dati slikati v Gorici. In še od mojih tovarišev sem jih slišal, ker sem jih pripravil ob denar. Moral sem jim povrniti denar, in tako sem trpel ne samo zasmeh od tovarišev, ki so mi zmiraj nagajali, kdaj bodo slike gotove, ampak tudi škodo na mošnjih!

Tako se je žalostno končala zgodba našega slikanja. Pa kaj, vse se pozabi, da sem le zdravo kožo odnesel!

Vid Ambrožič.

b) s pismeno izjavo potrditi, da njih zaloge ne presegajo potrebščine za osem tednov.

Da se olajša nakupovanje, se sme izdati tudi več prejemnic, ki se glase na dele priznane cele množine.

Prejemnice služijo samo za kontrolo porabe, niso torej kazenske, ki se more z njimi zahtevati dejanska dobava množine sladkorja, ki je na teh izkaznicah označena.

V točkah II. in III. imenovani obrati in zavodi morajo spisovati vpisne knjige, iz katerih mora biti razvidno vsakočasno stanje zaloge pričetkom vsakega meseca, prirastek tekom meseca in vir dobave.

Te vpisne knjige se morajo spisovati po vzorcu, ki se hkrati objavi v deželnem zakoniku.

Okrajna oblastva imajo pravico, vsak čas vpogledati te vpisne knjige, ter se bodo te pravice tudi v izdatni meri posluževala.

Kako dobivajo sladkor trgovci in prodajalci.

Osebe, ki v trgovskem prometu obrtno oddajajo sladkor, smejo, ako niso veletržci, dobivati sladkor samo proti prejemnicam, ki jih izda politično okrajno oblastvo, oziroma od njega določeno mesto.

Glede izdajanja prejemnic velja v točki IV. povedano.

Veletržci, to so tisti, ki so v obratnih dobah 1913/14 ali 1914/15 najmanj dva vagona sladkorja na mesec neposredne kupovali in dobivali od tovarn za potrošni sladkor, smejo tudi v naprej kupovati in dobivati sladkor brez prejemnic.

Veletržci so podvrženi neposredni kontroli in nadziranju sladkorne centrale.

Tudi trgovci in prodajalci morajo spisovati vpisne knjige; glede spisovanja teh knjig velja v točki IV. povedano.

VI. Kako dobivajo sladkor industrije in obrti, ki podelujejo sladkor?

Industrije in obrti za podelovanje sladkorja, kakor: izdelovalci sladkornega blaga, čokoladnega blaga, kandižov, marmelad, konserv, likerjev, sadnih sokov itd., ki so člani Osrednjega društva tovarnarjev za čokoladno in sladkorno blago na Avstro-Ogrskem, Državne zveze avstrijskih izdelovalcev špiřituoza, likerjev in oceta ali Zveze avstrijskih izdelovalcev sadnih sokov in trgovcev, dobe sladkor s posredovanjem sladkorne centrale, pri kateri morajo neposredne zglasti svojo potrebnost. Prejemnic ne potrebujejo.

Industrije in obrti za podelovanje sladkorja, ki niso člani zgoraj omenjenih organizacij, morejo dobiti sladkor samo proti prejemnicam.

Glede zaprositve in izdajanja prejemnic in glede dolžnosti spisovanja vpisnih knjig, veljajo za podjetja določila, ki so v točki IV. omenjena.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

C. kr. deželni predsednik:
Baron Schwarz s. r.

Živahni topniški boji ob Soči.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 11. marca. Uradno se razglša: Sovražni topniški ogenj je bil včeraj na primorskem bojišču živahnejši proti našim položajem. V odseku Doberdobske visoke planote so se razvili tudi boji z metalcami in z ročnimi granatami.

Dunaj, 12. marca. Uradno se razglša: Sovražno topništvo je pričelo živahno obstreljevati postojanko goriškega mostišča, južni del mesta Gorice in Dobrdojsko visoko planoto. Streljalo se je celo noč. Italijansko topništvo je tudi na koroški bojni črti živahnejše delovalo, posebno proti Lanzenbuden, severozahodno od Paulara. Boji pehote se niso nikjer razvili. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Poročilo italijanskega generalnega štaba.

Rim, 9. marca. V govorju je trajno slabo vreme, sovražnik poizkuša nam še pomnožiti nepravilnosti. Povzročil je včeraj v odseku Lagacio (zgornji del doline Travenances) z granatami mogočne razstrelilne sile plazove v naših postojankah, ki niso povzročili nobene škode. Kljub ožjemu letnemu času in sovražni zavratnosti vztrajajo naše čete drzno in veselo na svojem delovanju in se jim je v teh dneh posrečilo, da so naše zasedene črte v pustem odseku med prvim in drugim vrhom Tofana potisnili nekoliko naprej in da so nekoliko napredovale v dolini ob srednji Soči v odseku Zagora. Naše topništvo je obstreljevalo včeraj na celi bojni črti sovražno topništvo, razkropilo je sovražne čete, ki so utrjevale in je obstreljevalo uspešno rezerve in tabore lop.

Laške izmišljotine.

Dunaj, 12. marca. (K. u.) Iz vojne tiskovnega stana: Cadorna je privoščil svoji domišljiji minuli teden odmor. Italijanska uradna poročila, ki so večinoma beležila, da se ni nič zgodilo, niso javljala zmag. Zadnje pretiranje gre še na račun minulega tedna.

Cadorna je poročal 2. marca, da je otvorila neka italijanska baterija, ki so jo drzno privlekli v ugodnejšo postojanko, presenetljiv ogenj na naše lope in bivališča pri Podgori in jih je uspešno obstreljevala. To poročilo se mora resnici na ljubo v toliko popraviti, da so vzdali Italijani dva gorska topa v črto svoje pehote pred levim krilom utrdb mostišča, o čemur sta nas poučila dva vojaka italijanskega pešpolka št. 28 že 29. februarja. Ko sta otvorila omenjena dva topova 2. marca ogenj na bivališča zahodnega roba Podgore, ne da bi imeli mi izgube, so naši topovi razstrelili temelj navedenih dveh topov, ki potem nista več streljala.

Italijanske izmišljotine o zračnem napadu na Ljubljano.

Iz vojne tiskovnega stana se poroča 11. t. m.: »Gazeta del Popolo« trdi, da znaša število žrtev italijanskega letalnega napada na Ljubljano po uradni avstrijskih poročilih 800, med njimi 2 častnika generalnega štaba. »Secolo« pa trdi, da se tisto laško bombno letalo, ki se je moralo izkrcati, prej povzročilo, da je padlo neko naše letalo z dvema častnikoma. Pred vsem se moramo čuditi, da je vidila »Gazeta del Popolo« taka »avstrijska uradna poročila«, ki so ostala nam neznana. Ponesrečeni italijanski letalni polet na Ljubljano opisuje namreč le eno »avstrijsko uradno poročilo«, ki izrečno navaja, da italijanski polet ni uspel. Poluradno se je še poročalo, da so ubile bombe v Ljubljani enega dečka in da so ranili kosci bombe dva konja, ki sta stala vprežena in da je razbitih nekaj šip na cukrarni vsled zračnega pritiska. Drugih človeških žrtev ni bilo. Ravno tako ni res, da bi bili Italijani ob tem, kakor znano, za nje z velikimi izgubami zvezanem poletu kako naše letalo prisilili, da je padlo.

Devet laških vojakov zasuli plazovi.

Lugano, 11. marca. (K. u.) Snežen plaz je usmrtil med Val Terzognola (okraj Rovereto) in prelazom Barcole devet italijanskih vojakov.

Vojni kurat Giovanizio ni ponesrečil.

Inomost. Pomotoma se je poročalo, da je zasul plaz vojne kurata Giovani-zija.

Potopljen italijanski parnik.

Lugano. (K. u.) Laški listi poročajo iz Le Havre, da se je potopil 4983 tonski parnik »Lusiana«.

Iz laške zbornice.

Curih. (K. u.) V seji laške zbornice 10. t. m. je naglašal minister Ciuffelli, da se varčuje in da se previdno izdeluje strelivo v železniških delavnicah. Predsednik Marcoru je prečital nato interpelacijo socialista Turatti na Salandro, če se res pogaja vlada, da se izvede izvenparlamentarna kri-za. Salandra je takoj odgovoril in priporočal Turattiju, naj ne veruje neutemeljenim čenčam. Ko je zahteval nato Turatti jasnejši odgovor, je izjavil Salandra: Zagotovim, da ministrstvo kaj ukrene šele po sklepu zbornice. Pri volitvi zborničnega podpredsednika je bil izvoljen kandidat vlade Arlotta s 145 glasovi, Gaultierotti je združil 141 glasov.

Laške vojne stranke proti Salandri.

Lugano. Važni dogodki v zbornični seji v petek so poodstrili položaj med Salandrom in vojnimi strankami, ki so se zato v četrtek temeljito posvetovali o položaju. Na posvetu je nadvladala nevolja proti vladi. Bissolati so naročili, naj obvesti Salandro, da se bodo borili proti vladi, če ne napove vojske Nemčiji in če ne pošlje Sonmino na posvet četverporazuma v Pariz. Takoj, ko so obvestili Salandro o sklepih posveta vojnih strank, je sklical ministrski svet, še predno je sprejel Bissolati. Ministrski svet je sklenil, da ne določi še dneva, kdaj naj odpotuje Sonmino v Pariz in je tako odklonil tudi drugo važno zahtevo vojnih strank, Bissolati je vzel na znanje sklep ministrskega sklepa. Ker se je med tem govorilo med poslanci, da nameravajo vojne stranke prisiliti Salandro, naj izvede takoj krizo, je izjavil socialist Turatti koncem seje izjavo Salandra, da vlada v nobenih okoliščinah ničesar ne ukrene pred strogo ustavnim glasovanjem po sklepu razprave o politiki vlade. Časopisje vojnih strank zato zelo napada Salandro in mu očita ne-hvaležnost, češ, da lani majnika ni tako naglašal ustavnosti, marveč je rekel, ker so mu vojne stranke po revoluciji ulice proti volji večine zopet poverile vladno krmilo. Zelo se opaža, ker je potoval senator Garoni v Turin, kjer pričakuje baje tudi Giolitti. Giolittijevi pristaši podpirajo medtem neposredno Salandrovo vladno, ker je bil z njih pomočjo izvoljen z malo večino za zborničnega podpredsednika kandidat vlade Arlotta.

Esada Italija več ne plačuje.

Lugano. Italijanski državni upravitelj je nakazal 500.000 lir podpore iz Albanije izgnanim Italijanom. Italijansko podporo so Esadu ustavili 1. marca.

Rim, 11. marca. (K. u.) Esad Topani je prišel zopet v Rim.

20 km pred Valono.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 11. marca. Uradno se razglša: Italijanske čete, ki so še ostale ob spodnjem teku reke Semeni, so se umaknile najhitreje, ko so nekolikokrat s topovi ustrelile, ker smo grozili njih vzhodnemu krilu. Mimogrede so se ustavile še na višinah severno od Feras, a so jih tudi kmalu izpraznile in se umaknile na južni breg Vojuze, ko so uničile prej vse prehode. V severni Albaniji in črni gori je prejškoslej mirno.

Dunaj, 12. marca. Uradno se razglša: Nič posebno važnega.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 11. marca. Veliki glavni stan: Nič novega.

Berlin, 12. marca. Veliki glavni stan: Nobenih bistvenih dogodkov.

Vrhovno vojno vodstvo.

× × ×

Poveljnik italijanskega ekspedicijskega zbora v Albaniji je postavil močnejši oddelek (pehota in topništvo) ob spodnjem teku reke Semeni, da na eni strani obdrži stik z našimi bojnimi silami, na drugi strani pa trajno opazuje dohode, ki vodijo od severa in vzhoda iz smeri od Drača in Berata proti Valoni in da po možnosti zavleče naše prodiranje proti jugu. Oddelek se je postavil v utrjenih postojankah med Ferasom in obrežno nižino ob izlivu reke Semeni in sicer na južnem bregu; dalje severno in severovzhodno poslani poizvedovalni oddelki pa so prinesli poveljniku odredka presenetljivo vest, da prodirajo avstrijske čete proti fronti in krilu postojanke Semeni iz smeri od Drača in Berata. Ni izključeno, da je poročilo o nadaljevanju ofenzive armade Kovesza vplivalo na nenaden prihod kralja Viktorja Emanuela v Rim.

Oddelek se je hitro umaknil proti najbližjemu obrambnemu odseku, reki Vojuzu. Tu je prišlo blizu Ferasa do spopada, vendar pa se je sovražnik po kratkem boju tudi tu moral umakniti; Italijani so šli na južni breg Vojuze. Naše čete so sledile. Feras leži le 20 km od Valone; ker pa segajo laške utrbe okoli 5 do 10 km severno in severovzhodno od mesta, se skrajša razdalja na približno 10 do 15 km.

Kakor znano se je v laški zbornici z vladne mize izjavilo, da hoče Italija Valono držati za vsako ceno. Zato nam dogodki v južni Albaniji zelo zanimajo in poročilo o našem prodiranju čez reko Semeni proti Vojuzi, zadnji naravni utrdbi pred Valono, v Italiji — če bodo sploh kaj poročali — gotovo ne bo razveselilo duhove.

Naši uspehi v Albaniji.

Vojni poročevalci poročajo iz velikega glavnega stana 11. t. m.: Od zadnjih poročil došlih iz Albanije so se c. in kr. poveljstvu pridružile čete znatno približale Valoni. Prodrle so iz Ljušne južno poti Ferasu. To mesto leži ob reki Semeni 30 km severno od Valone, kamor vodi primeroma dobra cesta. Takoj za Ferasom vodi cesta med lagunami, ki se raztega do morja in med gorami Malakstra. Italijanski zborni poveljnik Piacentini je poslal močan oddelek proti osredotočenemu pohodu Albancev na to vozno cestno zaporo, kjer so se ustavili Italijani Albancem, ki so jih vodili avstrijski častniki. Unel se je kratek boj. Lahe so vrgli na pravo cestno zaporo severovzhodno od Levani, ki se naslanja na gorovje Makastro. Neugodno za sovražnika je izpadel tudi drugi boj. Italijani so popustili nato po naravi odkovano obrambno postojanko in so bežali proti svoji glavni postojanki za reko Vojuzo. Porušili so nato prehode čez reko Vojuzo. Med reko Vojuzo in pristaniščem Valono leže le še griči pri Panajiji.

Pred Valono.

Atene. Italijani ne nameravajo braniti zunanje črte Valone in se umakniti na notranji trdnjavski pas. Zunanji pas drži približno 3000 Srbov. Italijansko vojno vodstvo dobro ve, da ne more držati mesta nad 10 do 12 dni in se je pripravilo, da lahko zapusti hitro mesto.

Valona.

Bolgarska za neodvisnost Albanije.

Sofija, 11. marca. (K. u.) Oficiozni »Echo de Bulgarie« piše: Ko so zavezniške čete prihajale v Albanijo, jih je albansko ljudstvo pristrčno pozdravljalo kot osvoboditelje iz dvojne tuje jarma. Čeprav nihče ne ve, kakšen bo prihodnji zemljevid Evrope, vendar je žeteli, da Albanci dosežejo svoj narodni ideal in neodvisno državo. Da zanetijo razpor med Bolgarijo in njenimi zavezniki, pravijo bolgarski sovražniki, da ima Bolgarija poželjenje po Adriji, kar bi spravilo v nevarnost albansko zemljo in neodvisnost. Ta vrsta intrig je že banalna. Radoslavov je na Dunaju izjavil in v sobranju ponovil: »Nismo Bolgari, ki bi hoteli preprečiti osvoboditev in neodvisnost Albanije.« Pritrjevanje k tej izjavi priča, da ima bolgarska javnost veliko samopremagovanje in da hoče s sosedi živeti v miru. Albansko svobodo spravljajo v nevarnost samo oni, ki ne zarudečijo od sramote, ko se imenujejo paladine človeštva.

Pomorski boj pri Varni?

Bukarešt. Iz Konstance se poroča: Mimo Konstance se je peljalo 10. t. m. zjutraj več ruskih bojnih ladij proti Varni. Kmalu nato se je čulo živahno gromenje topov, ki je trajalo eno uro. Poroča se, da je šlo za boj ruskih ladij s sovražnimi in da je bilo potopljenih sedem ruskih bojnih ladij. Po nekem drugem poročilu so potopili Rusi več turških transportnih ladij. Končno se pa še govori, da so pričeli Rusi ob 5. popoldne obstreljevati Varno.

Sofija, 10. marca. (Kor. urad.) Uradno: Včeraj je zadela ruska torpedovka »Poročnik Puškin« južno od Varne na mino in se je potopila. Bolgarski vojniki so rešili od posadke 4 častnike in 11 mož.

× × ×

Potopljena ladja je najbrže torpedni rušilec. Obsegala je 356 ton, vozila je z brzino 26 milj na uro; posadka je štela 67 mož. »Poročnika Puškina« so zgradili l. 1906.

Bolgarski car v Sofiji.

Sofija, 11. marca. Car Ferdinand se je danes ponoči s posebnim vlakom pripeljal v Sofijo. Dopoldne je kralj sprejel ministrskega predsednika Radoslavova. Kralj je zdrav.

Vohunska razprava v Sofiji.

Sofija. (Kor. urad.) Bodoči teden se prične vohunska razprava pred vojnim sodiščem proti petim rusofilom, ki jih dolže, da so dobavili prejšnjemu ruskemu vojaškemu atašeju Jakovtovu zemljevide in načrte bolgarskih utrdb ob Črnem morju in da so vohunili zanj na Bosporu in v Carigradu. Obtoženi so tudi znani politiki, prejšnji sofijski župan Zelenogorov, dalje znani panslavisti dr. Spisanevski in pisatelj Siljanov.

Bolgarsko posojilo.

Sofija, 11. marca. Na koncu zadnje seje je finančni minister Tončev povedal, da misli Bolgarija najeti majhno in kratko posojilo.

Bolgarska cerkvenopolitična stremjenja.

Berlinski »Lokalanzeiger« poroča iz Sofije: Vlada je sobranju predložila zakonski načrt, da naj se velika spominska cerkev, ki je doslej nosila ime ruskega svetnika Aleksandra Nevškega, odslej imenuje katedrala sv. Cirila in Metoda. Ta dva svetnika častijo pravoslavni in katoličani. Vlada svojo predlogo utemeljuje takole: Ta spominska cerkev naj bo za večne čase katedrala bolgarske narodne cerkve. Če se sprejme ta zakon, se bo pospešilo gibanje, ki hoče bolgarsko cerkev polagoma osvoboditi od ruskega vzora.

Novo bolgarsko ozemlje v nekdanji Srbiji.

Sofija. Nova ozemlja so razdelili v 17 okrožij s 86 okraji, ki so: okrožje Požarevac s 7 okraji, Njegotin s 5, Zaječar s 4, Čuprija s 5, Pirov s 4, Niš s 8, Vrana s 6, Skoplje s 4, Kumanovo s 4, Tetovo s 4, Štip s 6, Tikreš s 4, Bitolj s 6, Ohrid s 3, Prizren s 6, Priština s 4 in Odrin s 5 okraji. Justično ministrstvo je imenovalo v novem ozemlju 85 mirovniških sodišč, 17 okrožnih sodišč z ravno tolikimi zapori in tri prizivne sodne dvore.

Srbija.

Vesti iz Beograda.

Beograd, 9. marca.

Dosedanji predsednik belgrajskega odbora dr. Levaj je odstopil. Ob tej priliki se mu je generalni gubernator zahvalil za njegovo dosedanje poštrevno delo. Predsedstvo odbora sprejme sedaj dr. Vojta Veljković, bivši minister. V odbor so vstopili sledeči člani: Pavle Denić, bivši stavbni minister; Dragotin Godjevac, odvetnik; Mihajlo Popović, ravnatelj državnih železnic; Živojin Perić, vseučilišni profesor; Vasa Antonić, vpokojeni polkovnik srbskega generalnega štaba in zunanji minister; Milan Pavlović, industrijalec in Dragotin Karaulić, trgovec.

Imenovani gospodje tvorijo obenem tudi osrednje dobrodelno društvo za Srbijo, katero je pričelo včeraj s svojim delom pod vodstvom okrajnega poveljnika majorja Franza. Kot vojni svetnik je pridelen odboru poročnik Lohas. Novi odbor je bil pretelki torej predstavljen po okrajnem poveljniku generalnemu guvernerju Salis-Seewisu, njegovemu namestniku generalnemu majorju Babiču in sedanjemu poveljniku območja in mesta generalnemu majorju Röhnu. Novega predsednika je sprejel v posebni avdienci generalni guverner. — Svoječasno je bilo kmetičem iz belgrajškega okraja prepovedano prodajati moko. Ker so pa sedaj že posejali ječmen, pšenico, rž in oves, je ta prepoved odpravljena ter je sedaj zopet dovoljeno prodajati moko in žito. Prepoved velja le še za koruzo.

Smrtne obsodbe v Srbiji.

Sodišče okrajnega poveljstva v Gornjem Milanovcu je po prekem sodu obsodilo 28. februarja t. l. na vislice kmeta Života Radovića iz Ljubice, okraj Rudnik, zaradi hudodelstva umora, izvršenega s tem, da je 2. novembra 1915 ubil v Ljubici dva avstrijska vojaka na ta način, da ju je tolkel po glavi. Ker niso imeli pri rokah vešal, so ga ustrelili. — Isto sodišče je obsodilo po prekem sodu na smrt dne 28. februarja bivšega srbskega vojaka Mila Maksimovića iz Bogdanca, okraj Užice in kmeta Ljubinka Sizovića iz Gornje Gore, zaradi zločina proti državni oboroženi sili, ker se nista odzvala pozivu, da izročita orožje, ampak sta skrila orožje, strelivo in bombe v neki kolibi v okolici Kustunića ter se nista hotela odzvati niti pozivu orožniške patrulje. Zato sta bila dne 29. februarja ustreljena.

Razgovor s Pašićem.

Genl. 12. marca. Srbski ministrski predsednik Pašić je izjavil sotrudniku lista »Ruskoe Slovo«, da je srbska armada, ki je štela 300.000 mož, izgubila v bojih 50 tisoč mož, pri umikanju v Albanijo pa 100 tisoč mož. Če ne bi Albani napadla, bi Srbija ne bila uničena. Tudi če bi ententa pravčasno poslala pomoč, bi bilo drugače. Po vojski želi Srbija s svojimi sosedi živeti v miru. Končno je dejal Pašić, da je še negotovo, če bodo srbsko armado na Balkanu poslali na fronto.

Rumunija.

Rumunija in Rusija.

Budimpešta, 11. marca. »Az Est« poroča iz Bukarešte: V zadnjem času je ententno časopisje, posebno italijansko in francosko, širilo tendenčne vesti, da bo Rusija odstopila Besarabijo Rumuniji, sama pa se odškodovala v Galicijo in Bukovino. Sedaj pa prinašajo besarabski listi izjave besarabskih poslancev in poslanec Lepicki izjavlja, da mu je Sazonov naročil poudariti, da nikdar ne more biti govora o odstopu Besarabije.

Rumunska politika v francoski luči.

Pariz, 11. marca. »Temp« piše o rumunski politiki in Filipescujevem potovanju na Rusko. Vse kaže, da more biti rumunska politika nevtralnosti le neko prehodno stanje, dočim se akcija pripravlja. Rumunija hoče zadati odločilen udarec; čaka, da ji dogodki prinesejo priliko. Jonescuju in Filipescuju je bilo ljubše, če bi vlada z odločno intervencijo to prej povzročila. Bratianu pa rajše čaka. Zdi se, da zbornična večina in opozicija razen nekaterih osamljenih politikov soglasno sodi, da bo za Rumunijo odločilna ura, ko bodo zavezniki začeli ofenzivo proti Bolgariji, Rusi pa proti Bukovini.

Švedsko poslanstvo v Rumuniji.

Bukarešta, 10. marca. (Kor. ur.) »Universul« izve, da je švedska vlada sklenila švedskega poslanika na Dunaju obenem poveriti s švedskim zastopstvom v Bukareštu.

Rektor Stere.

Bukarešta, 11. marca. Včeraj je voditelj moldavskih liberalcev, Stere, bivši rektor vseučilišča v Jassyju, zapustil svojo domovino in se preselil v Švico. »Ziua« piše: Vsi tisti, ki so pazljivo zasledovali naš političen razvoj zadnjega časa, ne morejo dvomiti, da je odstop rektorja Stereja samo nov korak, s katerim se vlada bliža ententi. Stere s svojimi protiententnimi stremljenji je bil prijatelj entente že dolgo trn v peti. Žrtvovali so ga sedaj vladajočemu razpoloženju. O bodočih dogodkih ne more biti več nobenega dvoma.

Rumunsko žito.

Breila, 9. marca. Od srede januarja je po železnici in Donavi šlo iz dežele okoli 20.000 vagonov raznega žita.

Oficijozni »Vittoriul« piše, da izvozna prepoved ovsa ne zadene Avstriji prodanega ovsa.

Za Verdun.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 11. marca. Veliki glavni stan: Saški polki so z prav malimi izgubami zajurili močno utrjene postojanke v gozdovih zahodno in južno od Ville aux Bois (20 km severozahodno od Reimsa) v širini 1400 m in globočini okoli 1 km. Ujeli smo neranjenih: 12 častnikov in 775 mož in zaplenili 1 revolverski top, 5 strojnih pušk in 13 metalcov min.

Na zahodnem bregu Moze smo izpraznili zadnje točke, ki so jih še držali Francozi v gozdih Corbeaux in Cumieres; močni sovražni protinapadi, ki so jih poizkušali proti južnemu robu gozdom in nemškim postojankam dalje zahodno, so se zadušili v našem obrambnem ognju.

Na vzhodnem bregu je došlo do zelo živahnega artiljerijskega delovanja, posebno severno od Brasa, zahodno od vasi okoli utrdb Vaux in na več točkah na ravnini Woevre. Odločilnih pehotnih bojov ni bilo, le ponoči smo krvavo odbili osamljeni francoski napad na vas Blanzee.

Od naših obrambnih topov zadeto je padlo francosko letalo med obojestranske črte jugozahodno od Chateau-Saline in zgorelo. Posadka je mrtva.

Vrhovno vojno vodstvo.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 12. marca. Veliki glavni stan: Uspešno smo razstreljevali severno-vzhodno od Neuville in smo zasedli udrtine.

Zahodno od Moze se je trudil sovražnik med velikimi izgubami s popolnoma neuspešnimi napadi na naše nove postojanke. Na višinah vzhodno od reke in na planoti Woevre so se omejili boji na manj ali bolj ljute topniške boje.

V poročilih 29. februarja in 4. marca objavljeno število na ujetnikih in na plenu v času, odkar so se pričeli razvijati dogodki v ozemlju Moze, se je povišalo medtem: neranjenih ujetnikov 430 častnikov, 26.042 mož, plen 139 topov, 41 težkih topov, 232 strojnic.

Kljub ponovnim napadom se ni posrečilo Francozom tudi včeraj pri Oberseptu, da bi se zopet ustalili v svoji prejšnji postojanki. Kravmo smo jih odbili.

Vrhovno vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 11. marca ob 3. uri popoldne. (Kor. urad.) Nemci so prodrli severno od Aisne. Včeraj so prej obstreljevali več ur naše postojanke med Troyon in Berry-aubac. Pri Ville-aux-Bois so napadli prednji kot naše črte pri gozdu Buttes. Sovražnik smo vrgli po zelo živahnem boju na severnozahodnem krilu in iz zahodnega dela gozda, katerega se je polastil.

Zahodno od Moze so napadli Nemci ponoči močno naše jarke južnovzhodno od Bethincourta. Jarki se raztezajo tam ob cesti iz Bethincourta v Chattancourt. S takoj izvedenim protinapadom smo zopet popolnoma zasedli nek važen zvezni jarek, v katerega so vdrl.

Sovražnik je podvojil svoje napore med vasio in višino utrdb Vaux. Celo noč se je obstreljevalo z veliko ljutostjo. Navale pehote so se pomnožili proti vasi, ki leži v razvalinah. Sovražnik se je polastil nekaterih hiš vzhodno od cerkve, vsi njegovi naporu so se pa izjalovili proti zahodnemu delu vasi, ki jo še vedno držimo.

Napadi Nemcev na višino utrdb so se nekoliko napredovali na klancu, a izjalovili so se v našem ognju vsi njih poizkusi, da pridejo do žičnih ograj pred utrbo.

Na planoti Woevre ljuto obstreljevanje od Eix do Moulainville.

V Loreni je povzročil ogenj našega topništva težko škodo nemškim utrdbam pri Emberment.

Baterije so zelo delovale v Vogezih v dolini Thur in vzhodno od Thanna.

Zadnji dogodki . . .

Pierre Renaudel piše v »Humanité« (z dne 5. t. m.): V vasi Douaumont, kjer se križajo granate obeh strank iz vseh smeri, kjer odmeva surovi bojni krik napadalcev in napadenec, se vrše morebiti zadnji dogodki, ki bodo prinesli narodom mir. Da, mir, kajti za seboj imamo že 19 vojnih mesecev, tisoče in zopet tisoče mrtvecev je nakopičenih na obeh straneh, beda in trpljenje je zadelo milijone mož, žen in otrok. Vsak čuti, da s tem mora biti konec, več mogoče s trajnim strahom kot s krvavim metežem. Na obeh straneh so se temeljito pripravili. Čim dlje se pride v še vedno trajajočem boju za Verdun, tembolj čuti nasprotnik, da tudi le trenoten poraz ne odločilni točki lahko povzroči odločitev, ki bo nato neizprosno udarila nad tistega, ki bo podlegel.

Parizani obupali nad Verdunom.

Basel. Tukajšnji »Anzeiger« poroča, da Nemci očividno z ojačenimi silami nastopajo proti Verdunu. Pariški listi opozarjajo, da so pomanjkljive z Verdunom zavezniške zveze in nevarne. Nemci pridobivajo vedno bolj na prostoru in so pridobili že 360 km². Henri Beranger izjavlja v »Petit Midi«, da zdaj ne gre za to, da

Francozi zmagajo, marveč potrebno je, da se prepelje sedanja črta v tisto, ki bo končno ostala. Če se to ne doseže, je Verdun izgubljen.

Proti nagobčniku francoskim časopisom.

Frankobrod. »Frankfurter Ztg.« poroča iz Pariza: Poslanec Meuniers je vložil v zbornici zakonski načrt, po katerem se odvzame komisiji prepovedati časopise in odvzeti častnike in stavce v preiskovalni zapor.

Bavarski vojni minister o verdunski bitki.

V finančnem odseku bavarske zbornice je izjavil bavarski vojni minister baron pl. Kresz o bitki pri Verdunu: Vojaški položaj je skozi in skozi popolnoma zadovoljiv. Boji pri Verdunu so taki, da se morajo več časa razvijati. Mirno se lahko zapu daljnim razvojem dogodkov. Premotiti nas ne smejo manjši neuspehi. Dosedanji uspehi se seveda niso dosegli brez žrtv, a močno pretirane so govorice, češ da je izgubljena ena bavarska divizija.

Kriza med francosko vojaško in civilno oblastjo.

Frankobrod. »Frankfurter Ztg.« poroča iz Pariza: V Franciji je nastala zelo težavna politična in vojaška kriza. Ne gre za osebnosti, marveč za načelne difference med civilno in vojaško oblastjo. Značilno je, ker je izjavila armadna komisija zbornice soglasno in demonstrativno največje zaupanje Clemenceauu, katerega list je ukorila cenzura.

Francoski generali poslali vojne poročevalce v Pariz.

Genl. S francoske bojne črte so poslali v Pariz na posebno željo višjega poveljstva poročevalce francoskih in nevtralnih časopisov.

Strašna železniška nesreča v Franciji. — 7 mrtvih in 50 ranjenec.

Pariz, 12. marca. (K. u.) Vsed megle je zavozil na progi Brest-Chartres pri La Loupe v minuti noči brzovlak v nek tovarni vlak. Poškodovana sta dva voza, mrtvih je 7 in ranjenih do 50 oseb.

Pariška trgovska konferenca.

Haag, 11. marca. »Nieuwe Rott. Courant« poroča, da so londonski liberalni krogi zadovoljni, da bo pariška trgovska konferenca samo posvetovalnega značaja in da se nobena vlada ne bo vezala glede svoje bodoče trgovske politike.

Pozivi Belgijcev pod orožje.

Haag. Belgijski kralj je pozval pod orožje letnik 1916. Vpoklicani so l. 1879 rojeni Belgijci, ki bivajo v nezasedenih delih Belgije in v tujini.

Angleški lordi hudí na vlado radi nemških zračnih napadov.

London. (Kor. ur.) V zgornji zbornici je pozival 9. t. m. lord Montagu vlado, naj ustanovi zračni urad zato, da se zopet doseže prejšnje vodstvo v zrakoplovstvu na bojni črti v Franciji in na Flanderskem. Skandal je, tako je rekel, da je še vedno pripravljenih preveč avtomobilov za štabne častnike, daši zaloga motorjev ne zadostuje potrebi angleških letal. Grade naj se krepka letala, težki obrambni topovi in zrakoplovi. Žalostno je bilo gledati, ko meseca septembra v Londonu izstreljene krogle na Zeppelinovce niso višje letele ko najvišje 5000 čevljev ali 2000 čevljev pod Zeppelinovcem. V zraku se moramo dobro oborožiti, da napademo industrijske okraje v Nemčiji. Slabo tolažbo nudi običajna uradna formula, da se ni povzročila nobena vojaška škoda.

Anglija ustavila podporo svojim državljanom v Avstriji.

Dunaj. Angleška vlada je podpirala dozdej svoje nepremožne državljane v Avstriji potom ameriškega poslanstva z mesečno podporo 50 do 90 kron. Anglija je pa zdaj ustavila podporo in izjavila, naj se podajo tisti Angleži, ki se nahajajo v Avstriji brez sredstev, v tabore interniranih.

Vojska s Portugalsko.

Sestava koalicijske vlade na Portugalskem.

Lizbona, 11. marca. (K. u.) V seji kongresa, ki se ga je udeležil predsednik republike in diplomati sporazuma, je izjavil zunanji minister, da je rabila nemške ladje dežela in Anglija, ki je zahtevala to temeljem zveze. Minister je prečital nemško noto in pristavil, da jo ne bodo pretehtali radi njenih nenavadnih izrazov. Ministrski predsednik je naznanil, da ponuja vlada predsedniku ljudovlade odstop v svrhu ministrstva iz vseh strank. Prosil je pooblastil za ukrepe povod. vojske. Predlog se je sprejel soglasno. Vsi voditelji strank so naglašali, da hočejo podpirati vlado. Kongres je sklenil, da se ustanovi narodno ministrstvo. Končno je pozval predsednik kongresa navzoče in diplomatske zastopnike sporazuma, naj pozdravijo »verdunske junake«.

Nemški diplomati odpotovali s Portugalskega v Madrid.

Lizbona, 11. marca. (K. u.) Agence Havas: Nemški diplomati so odpotovali proti Madridu.

Poziv portugalskih mornariških rezerv.

Frankobrod. »Frankfurter Ztg.« poroča: Portugalska vlada je pozvala pod orožje mornariške rezerve.

Portugalski poslanik pri Sonninu.

Rim, 11. marca. (K. u.) Portugalski poslanik se je posvetoval danes s Sonninom.

Lahi o portugalski vojski.

Lužano. Laško časopisje brez vsakega političnega komentarja beleži vojsko s Portugalsko. Značilno je, da v Italiji priznavajo popolno nevarnost portugalske armade.

Španska in Portugalska.

Milan, 11. marca. (K. u.) »Corriere della Sera« pravi, da se vojska s Portugalsko ne bo opazila izvemši tistih 75 zaplenjenih nemških ladij ne v Evropi in ne v kolonijah. Pač pa dela močna struja na Španskem na to, naj anektira Španska Portugalsko. Sicer pa Španska ve, da bi, če tudi anektira Portugalsko, le s težavo se držala in da četverosporazum še lahko štiti Portugalsko.

Francoze skrbi Danska radi Portugala.

Genl. »Action Française« izraža bojazen, da preplahi vojna napoved Portugalski predvsem Dansko, ki bo v bodoče še bolj boječe čuvala svojo nevtralnost. Značilno je, ker se je napovedala vojska Portugalski v času, ko zboruje skandinavski kongres.

Amerika in Nemčija.

Nemčija in Združene države.

New York, 13. marca. (Kor. ur.) »Associated Press« poroča iz Washingtona: Državni tajnik Lansing je izjavil, da je prečital priloge nemške spomenice, a da neče zdaj povedati, kako sodi o njih. V državnem oddelku se je izjavilo, se poroča dalje, da predlože najbrže izvirnih instrukcije angleške admiralitete Angliji, da poda protizjavo, predno podvzamejo Združene države nadaljne korake.

Wilson se bo še pogajal.

»Frankfurter Ztg.« javlja 9. t. m. iz New Yorka: Glasovanje o vojni Amerikancev na oboroženih trgovskih ladjah nima odločilne važnosti, ker so Wilsonovi pristaši, ki so se zatekli k parlamentarni taktiki, mnogo članov prisilili, da so glasovali po želji predsednika. Wilson se je bal, da bo zbornica naravnost jasno in točno glasovala o prvotni resoluciji, kar bi pomenjalo, da se njegovo politiko odklanja. Sedaj pa je učinek ta, da bo Wilson za enkrat vodil še vsa pogajanja o podmorskih zadevah.

Wilson bo vprašal Angleško.

Amsterdam, 11. marca. (K. u.) Kakor poroča nek tukajšnji list, »Associated Press« potrjuje, da bo Wilson, predno odgovori na nemško spomenico, Angleško vprašal za vse podrobnosti v navodilih, katere se je dalo oboroženim trgovskim ladjam.

Rotterdam, 11. marca. Nizozemski listi javljajo: V poučenih krogih sodijo, da do skrajnosti ne pride. Vendar je položaj še vedno napet.

Angleške ladje pod ameriško zastavo.

Berlin, 11. marca. Wolff poroča: Neko curiško pismo poroča, da tamkaj posamezne angleške paroplovne družbe javno razglašajo po plakatih, na katerih je natisneta velika ameriška zastava, da ladje vozijo pod nevtrarno ameriško zastavo.

Ameriške čete v Mehiki.

Združene države poslale kazensko ekspedicijo v Mehiko.

Washington, 13. marca. (K. u.) Več listov poroča, da je odrinila v Mehiko kazenska ekspedicija. Vojni urad ni izdal o tem nikakega obvestila. Na mejo so poslali takoj 3 konjeniške polke. Vojni tajnik je izjavil, da gre mehiški ekspediciji obrambni značaj.

Kaznovanje roparskih čet.

Washington, 11. marca. (Kor. urad.) Ameriške čete so dobile povelje, naj prekorajajo mejo Mehike, da kaznujejo roparske čete.

Carranza obžaluje.

Carranza je izrazil svoje obžalovanje radi dogodka v Columbusu.

Razprava v kongresu.

Berlin, 11. marca. (Kor. ur.) Zastopnik Wolffovega urada v Washingtonu brzojavlja: Mehikansko vprašanje je prišlo v kongresu včeraj na vrsto. Senator Fall iz Nove Mehike je sporočil, da je pripravil resolucijo, ki pooblašča vlado, da najame armado 500.000 mož za posredovanje v Mehiki. Republikanski poslanec Mondell je v reprezentančni zbornici napadel Wilsonovo mehiškansko politiko.

Naročajo "Slovenca"

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 12. marca. Uradno se razglša: Nič posebno važnega.
Dunaj, 11. marca. Uradno se razglša: Nobenih posebnih dogodkov.
Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 11. marca. Veliki glavni stan: Nič novega.
Berlin, 12. marca. Veliki glavni stan: Nobenih bistvenih dogodkov.
Vrhovno vojno vodstvo.

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 10. marca. (K. u.) Naši poizvedovalci so razkropili ob zgornji Stripi vzhodno od vasi Kozlov (18 km zahodno od Tarnopola) sovražne straže in so ujele več sovražnikov. Sovražnik je izvedel z znatnimi silami protinapad, a ga je vrglo naše topništvo z velikimi izgubami.

Z BESARABSKE BOJNE ČRTE.

Černovice. V več krajih za rusko bojno črto v Besarabiji in na Podolskem razsaja kolera. Posebno divja v Presekaneny, blizu rumunske besarabske meje.

GALIŠKIH TALNIKOV RUSI NE POŠILJAJO VEČ V SIBIRIJO.

Bukarešt. (K. u.) V Kijevu se je ukazalo, naj ne pošiljajo več galiških talnikov v Sibirijo. To so odredili tudi v drugih notranjih gubernijah.

NAMESTNIK RUSKEGA MINISTRSTVA PREDSEDNIKA.

Kodanj. Car je imenoval notranjega ministra Hvostova za namestnika ministrskega predsednika Stürmerja.

Turčija v vojski.

Turško uradno poročilo.

Carigrad, 12. marca. (K. u.) Turški glavni stan.

Iraška bojna črta.

Došlo ni nobeno poročilo, ki bi bilo važno.

Kavkaško bojišče.

Praske med poizvedovalnimi oddelki v nekaterih odsekih.

Dardanelska bojna črta.

Neki sovražni monitor je izstrelil nekaj granat proti Tekeburnu, nato se je umaknil. Bombe sta metali dve sovražni letali na transporte, ki so se nahajali v Akaba Bay. Vse bombe so padle v vodo.

Iz turškega državnega zbora.

Carigrad, 12. marca. (K. u.) Senat je odobril brez razprave splošen carinski tarif.

Carigrad, 13. marca. (K. u.) V zbornici se je prečital danes cesarski dekret, ki obvešča v smislu ustave, da se zaključijo zasedanje parlamenta.

Nemiri v Kairu.

Bern, 13. marca. (K. u.) »Temps« poroča: 800 egiptovskih rezervistov jezdecev na velblodih je demonstriralo tri ure pred sultanovo palačo, ne da bi nastopila policija. Drugo jutro so se podali demonstranti s svojimi pritožbami k ministrskemu predsedniku, a jih je napadlo 20 angleških konjenikov baje brez povelja in so streljali nanje. Ranili so jih 8.

Splošna mobilizacija v Egiptu.

Budimpešta. Mednarodna brzajavna agentura poroča iz Bukarešte: Iz Lyona se poroča, da je odredila egiptovska vlada splošno mobilizacijo, da se more dežela braniti proti združenim ofenzivnim nemških in turških čet.

Kje so turške čete?

Po poročilih nemških listov se razdele turške čete tako-le: 130.000 mož v Traciji, 65.000 pri Carigradu, 25.000 v Siliistriji. V Siriji, Mezopotamiji in na Kavkazu so poslali 65.000 mož ojačenj. V Siriji in na Sinajskem polotoku je bilo že prej 88.000 mož, v Perziji 20.000, v Mezopotamiji 66.000, na Kavkazu (vštevši obrežno ozemlje ob Črnem morju) 113.000 mož. V Arabiji je baje samo 25.000 mož.

Nemci v Maroku.

Geni. »Temps« poroča iz Tangra: Znani agitator Aba el Malek hujša rodovne Zenaia na vstajo. Suša in koblice vznevirajo prebivalstvo, ki se boji lakote.

Na morju.

Poročilo angleške admiralitete.

London, 12. marca. (K. u.) Admiralteta javlja: Pomožna križarka Fanvette je zavezila ob severni obali na mino. Življenje sta izgubila 2 častnika in 12 mož.

Nevidni podmorski čoln.

Berlin. Iz Haaga: Angleški listi poročajo, da rešeni popotniki torpediranega

laškega parnika »Giava« niso mogli zapaziti nobenega periskopa. Sodi se zato, da so iznašli Nemci periskope, ki delujejo tudi pod vodo.

Izza fronte.

(Izvirno poročilo z Goriškega »Slovenca«.)

Topovi zopet grmijo na celi fronti, a najhuje severno od Tolmina ob Krnu in Mrzlem vrhu. Strel se je držal strela in odmeval od gora, vmes se je v posameznih presledkih vmešal dvodelni mogočno bobneči glas našega možnarja. Zvečer ob deseti uri so se zabliškali čez nebo v veliko daljavo metalci svetlobe, ragljanje strojnih pušk se je čulo kot krohotanje smrti. Skoprneče je to ragljanje, zato ker se mu vedno pridruži predstava, kako so se dvignile črne sence z zmagožejnim krikom, bližajo se, napadajo, obvisujejo v žičnih ovirah, na železnih in jeklenih osteh in padajo pod jeklenkami. Grmenje topov niti na pol tako ne pretrese.

Zdaj je zapadel sneg v gorah, sprva precej na debelo, a vanj dež, tako da je postalo vreme nezno, in nehoti splavajo človeku misli v strelske jarke. — Ta trenutek, ko to pišem, se sliši daljna detonacija topov izza belega obrisa jugozapadnih gora. Na gosto padajo strelji — nočoj se bodo morda metalci svetlobe naznanili, da se bije boj s prsi ob prsi, deli plačilo za judežev greh.

Len prizor sem videl oni dan. Po strmem klancu, ki drži k cerkvi, ležeči visoko v hribu, je korakala gosta dolga vrsta vojakov. Sami mladi, simpatični fantje z ognjem v očeh, z nasmehom, polnim življenja na licih in na ustnicah. Siva uniforma se komaj loči od kamenja. Vsi so brez orožja, nekako lahki in svobodni. Kam gredo? K izpovedi. Vsa ta množica? Da, vsa ta množica.

Z vseh vetrov, različnih mater in različne vzgoje. Ta pot jih je združila. Tik pred pražom slutnje negotovega zgame človeka. Vsuli so se v božji hram in se razdelili po klopek, poklekili po tleh. In najbolj mirne ustnice so šepetale v mislih najglobljo molitev in spoznanje, v kraju, kamor za trenutek ni segalo grmenje topov. Pa se čudite njih dejanjem?

× × ×

Nekaterim družinam ob fronti se je naložilo, da se morajo zaradi šole izseliti z otroci, ali pa vsaj otroke oddati, da se jih pošlje na Moravsko kam, da tam pohajajo v šolo. Dasi se je naše ljudstvo precej rado izseljevalo, ima poseben strah pred tujino, in Tolminec čudovito ljubi svojo zemljo, za katero je nešteto krat prelival kri. In pustiti še otroke po svetu, v razmere, v katerih je že umrlo na stotine naših malčkov? Ali pa pustiti zemljo, iz katere upajo še vedno iztrgati tisti bori živeži.

Jokale so matere in prosile stanovanja v zaledju v bližini šol za otroke, tekale pred oblasti. Zdaj se je baje zavzelo par gospodov za to, da se osnuje za te otroke na mirnem in pripravnem kraju v zaledju (na Tolminskem) šola, združena z nekakim zavodom za silo, za katerega bi prispevali tudi starši z najpotrebnejšim in tako ostali v medsebojnem stiku. To je edino pametno.

× × ×

Pisalo se je že mnogo o draginji in aprovizaciji. Znano je, da so bila pri nas v hribih svojčas živila, kar se tiče domačih pridelkov, najcenejša. A danes? Maksimalne cene ne držijo in ne držijo! Pravijo celo, da jih ni več. Maslo je kilogram pet kron in više. Eno jajce 20 vinarjev, in vojaki jih baje plačujejo že do 40 vin. komad. Kmetje prodajajo žito kilogram 1 K, tudi ječmen in ajdo. Pšenico pa po 27 K za mernik. Ne poudarjam krivičnih besed, če trdim, da je v tej vojni padla krščanska ljubezen do bližnjega po nekaterih krajih in pri nekaterih ljudeh do ostanosti najnižjega samoljubja. In s tem — konec.

Fric.

Pridobivanje bakra v Srbiji.

Ministrski svet je sklenil bakren rudnik Bor, ki leži v od Bolgarov osvojenem delu Srbije in je najbolj bogat na Balkanu, prepustiti, dokler traja vojska, Nemcem za pridobivanje bakra.

Dunajsko pismo.

Pusti pust — cigaretni post — vojaški dan — sladkorne znamke.

Pustni čas se bliža koncu in post bo prišel, a razločka ne bo prinesel letos nobenega. Običajni plesi so izginili, one krasne plesne dvorane polnijo sedaj tužni glasovi ranjencev in marsikatera onih plesalk, ki so kraljevale nekdanj, pred dolgim časom, ko ni še divjala kruta vojska po svetu, po tistih razkošnih plesih, streže v ravnoistih dvoranah v preprosti obleki kot usmiljenka. Gotovo vrši pametnejše, koristnejše in zaslužnejše opravilo sedaj. Med eno dobro, ki jih je prinesla vojska, spada gotovo tudi to.

A ne samo strastni plesalci se morajo letos v pustu postiti, tudi kadilec je prinesla nova doba ugodno prilžnost, da se odvadijo kajenju. Človeku se zdi kar neverjetno, ko gre po ulici in vidi na vratih vsake tobakarne tablico z napisom »Zigaretten und Tabak ausverkauft« (Cigarete in tobak razprodane). In ne da bi bilo to morda enkrat na teden, ali pa že vsak dan, vsaj proti večeru. Ne, zjutraj ob osmih že izobesujejo trafikantne pripravljene tablice. Navadili smo se na tablice z napisom »mleko razprodano«, »kruh razprodan«, »krompir razprodan«, in razne druge take gospodinjam neprijazne izobeske in tako se bomo navadili tudi na »tobak razprodan«. Sicer je tobačna uprava že zagotovila, da kmalu preskrbi Dunaju zadostno veličino tobaka in tako bodo kadilci potolaženi, da se jim ne bo treba odvaditi kajenju.

Včeraj in danes imamo vojaški dan v korist vojakom, bolnim na pljučih. Kakor vedno ob takih prilikah, se je pokazalo dunajsko ljudstvo tudi sedaj radodarno. Nekateri so si pokrili kar cela prsa z rdečimi znaki in cvetlicami v korist omenjenim vojakom. Jako lepo so se izkazali pri tem šolski otroci. Neprenehoma so krožili po mestu in nudili prav vsakemu priliko, da pomore s svojim milodarom revnim, bolnim vojakom. In danes jih tudi nalezujoči sneg ni zadrževal pri njih patriotičnem delovanju. A gotovo ostanejo v večnem spominu pri onih vojakih, ki bodo deležni izkupička teh dnevo.

H koncu bo morda zanimalo koga, da dobimo sedaj tudi sladkorne znamke. In sicer dobi vsaka oseba 1½ kg na mesec sladkorja. Sicer ta količina bi v mirnih časih ne zadostovala, a sedaj ko se je kava tako podražila, bomo gotovo porabili tudi manj sladkorja.

Marsikomu ne ugaja ta doba znamk, a ako nepristransko sodimo, ima tudi to svoje vrline. Vzemimo na primer ravno pri sladkorju. V mirnih časih so porabile nekatere gospodinje nevrjetno mnogo sladkorja, no zdaj je temu konec. Tudi razvajenke bodo morale štediti in za te postane ta doba velevažna, ako se bodo tudi v miru ravnale po naukih, ki jim jih je dala vojna.

Kratek opis zgodovine pustnega torka v Trstu.

I.

Pustni tork! Že zarana so vstajali resni moške in gospe soproge, da se našemijo v proslavo tega nadslavnega dne. Bogato so se preskrbeli s confetti. Svilnate obleke so bile pripravljene in nihče ni tožil po zlatnikih, katere je izdal v ta namen. Skoro sredi zime, a vendar ni manjkalo dehtenih cvetk iz »orto botanico«, katere so bile namenjene v to, da bo cesta sprevoda posuta na gosto in visoko. Dan se je nagnil proti večeru, hiše so se razsvetile in elegantno opremljene družbe so vstopale v cvetlične vozove. Hajd! Glavna pot je bila ulica Corso in Aquedotto. Voz za vozom se je počasi premikal in raz vozov so se vsipali bomboni. Vrišč in piš se je potapljaj v stotero godal. Korakale so skupine mož z mandolino. Petje je dvigalo srca kvišku in našel si po trudopolnem delu pravi trenutek, v katerem si izgubil zavest težkih dolžnosti, ki človeka spremljajo in tlačijo od rojstva do smrti. Dostojnejše maske so se okrog polnoči podajale k počitku, razuzdana generacija pa se je poizgubljala po obšurnih labirintih.

Vse to je bilo v dobi blagoslova miru. Danes pa je drugače. Vse je mirno in tiho, kakor v kaki majhni vasi, kjer so zaprli gostilne in trgovine v znak žalovanja po smrti kakega velikega pesnika-rodoljuba. Do danes je deževalo, popoldne pa nam je zasijalo žarko sonce s sladkim nasmehom. Kakor da bi nas hotelo izzivati, se nam posmehuje, ker nimamo ne krofov ne korza.

II.

Nizza! Bog ne daj! Trst ne sme predalet zaostati za njo. Pokazati mora svoje romansko lice in lišp. Na zeleni barvi upanja so se v Trstu prirejali oklici in vabila na to obletnico, ki je imela več političnega kot tradicionalnega ozadja. Vsaj enkrat na leto naj Trst pokaže, da je citta italianissima. Slabega spomina pokojni »Piccolo« je v zapadno-žurnalističnem stilu gosto-

besedno vezal fraze v dolge članke italijanske zgodovine Trsta in neprikrito je bilo, da se je vršil tržaški korzo bolj kot manifestacija italijanizma, kakor pustna šala. Radi tega se tržaški Slovenci niso nikdar udeleževali te irredentistične prireditve, temveč so se zabavali mirno in dostojno v svoji kuli in nikdar niso dali povoda policijski intervenciji in slabim govoricam.

III.

Danes, ko umira stotine junakov; danes, ko se spominjamo preteklosti, v kateri smo z našimi pokojnimi junaki pred leti preživeli na pustni tork zlate trenutke dostojnega razvedrila, danes je za nas dan Vseh Svetnikov, katerih spomina iz hvaležnosti ne smemo in nečemo blatiti z razkošnostjo. Podajamo se k počitku zamišljeni v stotero misli, ki se stekajo v eno samo željo: Počivajte v miru! K.

Poljaki.

Poljska sloga.

Poljsko časopisje z velikim zadovoljstvom slavi združenje vseh poljskih strank kod vodstvom vrhovnega narodnega odbora. Med Poljaki, tako pišejo, ni več strank, ampak sedaj biva samo poljski narod, ki si hoče z združenimi močmi zagotoviti lepšo bodočnost. Brez dvoma to ni bilo lahko delo, in poljski politiki zaslužijo vse priznanje, da so v tako važni zgodovinski dobi pokazali toliko samozatajevanja in treznosti. Poravnala so se mnoga strankarska in osebna nasprotstva. Sicer bi bilo pa dosti žalostno, ako bi kak politik imel tako malo samozatajevanja in razsodnosti, da bi mu bile osebnosti važnejše kakor pa koristi ljudstva.

»Glos Narodu« posebno povdarja, da so se celo gališki socialisti podvrgli enotni poljski narodni politiki ter s tem zavrgli svoje politične tradicije, ko so se prej tako strastno borili proti zastopnikom poljskega ljudstva. »G. Narodu« nadalje piše, da so se baje socialisti odkrili svojemu separatizmu samo pod pogojem, da se tudi vzhodno-gališki poslanci združijo z vrhovnim narodnim odborom. Vzhodno-gališki (podolski) zastopniki so namreč že jeseni 1914 izstopili iz vrhovnega odbora, ker niso bili zadovoljni z njegovo politiko; zahtevali so, naj se vrhovni narodni odbor nikdar ne meša v politična vprašanja, ampak naj samo organizira legije. Ta pogoj (ako so ga socialisti res stavili) je sedaj izpolnjen in poljska narodna konsolidacija dovršena. Vzhodno-gališki poslanci so bili skupno s poljskim centrom najodločnejši zastopniki zmerne konservativnosti v poljskem klubu. V poljski javnosti so se večkrat oglašali glasovi, da se je v vrhovnem narodnem odboru zelo pogrešal vpliv zmerne struje; ta odbor je napravil mnogo korakov, ki niso bili v soglasju s politično modrostjo in so bili v nasprotju s tradicijami trezne in realne poljske politike. Zato so mnogi poljski politiki zahtevali, naj vzhodni narodni odbor politično vodstvo prepusti poljskemu klubu ter se omeji na organizacijo legij. Sedaj se je dosegel sporazum med poljskim klubom in vrhovnim narodnim odborom. Podrobnosti sporazuma javnosti niso znane. A splošno se sodi, da bo imel poljski klub primeren vpliv na vodstvo enotne poljske narodne politike.

Poljaki in zemlja.

Narod brez zemlje ne bo ostal narod. Poslanec Stycynski je ob znani 100 milijonski predlogi rekel:

Ministrova izjava s posebnimi pridržki v korist nemškega naseljevanja nam vzbuja strah, da takozvana nova orientacija v poljski politiki vlade ne pomenja nič drugega, kakor da ostane vse pri starem. Da se naš predlog sprejme, zato izhaja potreba že iz razlage, ki so jo generalne komisije dajale zakonu o rentnih posestvih iz leta 1890. Zakon pravi, da se ima predlog za ustanovitev takega rentnega posestva zavrniti, če so proti ustanovitvi pravni ali dejanski pomisleki in od l. 1895. najdejo tak pomislek v tem, da je posestnik rentnega posestva poljske narodnosti. Od tedaj nobenemu Poljaku niso več dali takega doma in ta baje človekoljuben zakon je postal izjemen zakon proti Poljakom. Če naj se da nadaljnih 100 milijonov, moramo gledati, da se poljskemu narodu ne vzame dobrot tega zakona. Naš predlog hoče odstraniti obstoječo zakonsko oviro. Minister in večina odklanjajo naš predlog. Država pripravlja zakon, ki naj v vojni poškodovanim vojakom, tedaj tudi Poljakom z naseljevanjem omogoči kapitalizacijo enega dela rente. Mi smo hvaležni za ta dobri namen, katerega pa dostavek, da se mora čuvati interese nemških naseljencev pred poljskim naseljevanjem po načelu, napravljajo zopet iluzorice. Vedno se je tudi govorilo samo o poškodovanih v vojni, nikdar pa ne z eno besedico o celem poljskem prebivalstvu. Ta zakon pa se že tiče bodočnosti in če ne konča dosedanjega izjemnega postopanja proti Poljakom, potem stoji v nasprotju z napovedano novo orientacijo po vojni. Ker se vlada tako drži, bi mi kršili svojo parlamentarno dolžnost, če bi zopet ne obnovili svojega predloga. V in-

teresu države smo svoje želje zapostavili, kolikor se je le dalo, čeprav nas izjemne postavice tiščijo že desetletja. Skušnja uči, da ministrske izjave ne nudijo dovolj garancije, da se bo zakon enakomerno uporabljal. To vidimo pri zakonu o družini. Če naj nova orientacija sploh ima kak smisel, tedaj mora vlada v prvi vrsti opustiti svoje dosedanje stališče. Feldmaršal Hindenburg je izdal odlok, s katerim na Poljskem prepoveduje pravne posle za prenos zemljišč. Ravno tako je v veliki guberniji varšavski. Tamošnji ljudje so nezadovoljni, ker se govori, da imajo le odredbe veljati do po vojni, da bo pričakovano zvišanje cen prišlo v korist nemškimi naseljencem.

Večina je poljski predlog odklonila. Zgornje smo natančno brali v »Frankfurter Ztg.«

Dnevne novice.

Imenovanji. Za nadzdravnika je imenovan asist. zdravnik 17. pp. dr. J. e - š e Leopold. — Za asist. zdravnika je imenovan namestnik asist. zdravnika dr. Košir Alojzij, v garniz. bolnišnici št. 20.

Trgovce, ki na drobno prodajajo sladkor, se nujno opozarja, da je potrebno, ravnanje previdno z razpoložljivimi zalogami sladkorja do uveljavljenja sladkorne karte dne 19. marca 1916. Po najboljši znanosti treba paziti na to, da pridejo do karte določila ministrskega ukaza z dne 4. marca t. l., po katerih ni dovoljeno eni osebi dati na dan do uvedbe sladkorne karte več nego en četrt kilograma sladkorja.

Iz Boke poroča splitsko »Naše Jedinstvo«, da se dan za dnevno vračajo begunci ter se število prebivalstva trajno dviga. Kmetje obdelujejo polje, drugi vrtove in sadovnjake, vsak pa, ki more, se peča z ribolovom.

Koroški umetnik, akademični kipar Friderik Gornik, deluje od novega leta sem kot član umetniške skupine c. in kr. tiskovnega stana na bojišču.

Smrt v tujini. Umrli je v Clevelandu zadet od kapi Slovenec Alojzij Strojnj, večkratni hišni posestnik. Bil je doma iz Ajdevca pri Žužemberku in je bil v Ameriki 26 let. — V Clevelandu je umrla učiteljica pri šoli sv. Vida, sestra Marija Andreja. — Nagle smrti je istotam umrl France Štancar. — V Clevelandu je umrla mlada soproga Antona Jagodič.

Kvarjenje mleka goljufija. Graško deželno sodišče je obsodilo radi goljufije več prodajalk mleka, ker so bile že prej enkrat obsojene radi kvarjenja mleka.

Plazovi v Dolomiti na Fornace so zasuli več ljudi. Dozaj so izkopali 11 mrtvih in nekaj ranjenec.

Hujše kazni za navijalce cen. Dunajska »Reichspost« poroča, da ministvo pripravlja ostrejšo kazensko določbo proti navijalcem cen in oderuhom z živili. Vlada je spoznala, da so sedanje odredbe premale. Morda vlada potipa tudi špekulante in oderuhe na debelo.

Poročil se je rezervni poročnik g. Rudolf Dobovišek z učiteljico gđ. Lino Gosakovo iz Žiž pri Konjicah.

Za pospeševanje železniškega prevoza civilnovoznega blaga so se posamezne tvrdke obračale na politična oblastva za izdajanje tozadevnih potrdil na vojno, odnosno na domobransko ministristvo, kjer bi se jim naj dovolili železniški vozovi, ki so namenjeni za prevoz vojnega blaga. Interesovane stranke se opozarjajo, da teh potrdil ne izdajajo politične, marveč vojaške oblasti.

Centralo za tečna krmila je ustanovil deželni odbor kranjski, da na ta način odpomore pretečemu pomanjkanju krmil za živino v deželi. Centrala ima svojo pisarno v hiši kmetijske družbe v Ljubljani (Turjaški trg št. 3). Na Vrhniki je vzel deželni odbor v zakup del tovarne, kjer bode pripravljali različne vrste tečnih krmil. Krmila se bodo prodajala po lastni ceni, ker hoče deželni odbor s tem kar mogoče nadomestiti ogromno pomanjkanje žita in sena ter odvrniti nevarnost stradanja domače živine. Dobivala se bodo krmila v prvi vrsti za molžno živino, teleta in prašiče. Živinoorejci naj se pridno poslužujejo te dobrodelne naprave. V vseh tozadevnih vprašanjih, naj se zainteresirani obrnejo naravnost na pisarno centrale.

Novo delo o Hrvatih in Slovencih. Kakor poročajo zagrebške »Novine«, izide v kratkem zelo zanimivo delo o Hrvatih in Slovencih v nemškem jeziku, katero sta napisala dr. Janez Ev. Krek in Andrej Milčino. Namen temu delu je, da upozna nemški narod naše razmere. Naslov mu je »Die Slovenen und Kroaten«, a izide pri E. Dietrichsu v Jeni.

Iz ruskega ujetništva se je po enem letu oglasil poddesetnik Leopold Demšar z Glinc. Prej je bil v Ashabatu ob Pasparskem jezeru, sedaj je pa v Staria Gostovska, zavod Metalova, gubernija Wjatka. — Ivan Vidic, posestnikov sin z Bleda, se je tudi šele po preteku enega leta oglasil iz ruskega ujetništva.

Igranje v ogrski razred. loteriji je prepovedano. Znano je, da ogrski kolektanti skušajo z vsemi sredstvi spečati srečke ogrske razredne loterije tudi na Kranjskem in se v dosego svojega namena poslužujejo celo zavetkov z napačnimi naslovi. Občinstvo se svari pred nakupom omenjenih srečk. Ne-prijetne posledice protipostavne nabave teh srečk so, kar je bilo že večkrat objavljeno, da se srečke zaplenijo, morebitni do-bitki zapadejo v korist države, poleg tega pa mnoga zamudna pota, ter občutljive denarne kazni. Zatorej ne naročate srečk ogrske razredne loterije, ako jih pa dobite brez naročila, uničite ali pa jih izročite finančni oblasti.

Umrli je nekdanji drž. poslanec vseučiliški profesor dr. Emil Piersche v Pragi.

Razne novice.

Ustanovitev stalnih pošt in brzojavnih uradov v ozemlju Srbije, zasedenem po avstro-ogrskih četah. V srbskem ozemlju, zasedenem po avstro-ogrskih četah, se ustanove stalni etapni poštni in brzojavni uradi, ki so označeni, enako kakor stalni etapni poštni in brzojavni uradi na Poljskem, mesto vojnopoštne številke s krajevnim imenom. Ti etapni poštni in brzojavni uradi posredujejo promet z Avstro-Ogrsko, z Bosno-Hercegovino in z zasedenim ozemljem Poljske. Za ta promet veljajo enake določbe kakor za poštni in brzojavni promet z zasedenim ozemljem Poljske. V zasedenem ozemlju Srbije so pa dopuščene brzojavke le v nemškem ali srbohrvaškem jeziku. V brzojavnem prometu tega ozemlja z Ogrsko je dovoljen tudi ogrski jezik. Pri brzojavkah v srbohrvaškem jeziku mora biti pisan izvirnik z latinskimi črkami. Imena etapnih pošt-nih in brzojavnih uradov, ki bodo odprti za zasebni promet, se bodo objavila od časa do časa.

35 dojenčkov umorila je v Lvovu zadnji čas delavka Viktorija Budzinska na strašen način. Morilko, ki je imela otročiče v reji, so zaprli.

Nove Kruppove iznajdbe. »Daily Express« piše, da se je nekemu njegovemu sodelavcu posrečilo dobiti delo v Kruppovih tovarnah, kjer je ostal več mesecev. Ta mehanik pripoveduje sedaj čudovite stvari o Kruppovih obratih, posebno pa o novih topovih, ki bodo strašno orožje — na minuto bodo oddajali po 650 strelcev! Uporabili jih bodo ob Suezu in na zapadnem bojišču.

Društvo staršev v vojni padlih vojakov se je ustanovilo v Parizu. Namen društva je, častiti spomin padlih. Društvo daje staršem tudi svet in podporo v vseh pravnih in finančnih zadevah, ki jih povzroča izguba sinov. Društvo bo spomlad okrasilo grobove padlih ter pošilja v to svrhu vojakom na fronto cvetlična semena. Predsednik društva je M. G. Maspero.

Vpliv vojne podmorskih čolnov na živalstvo. Podmorski čolni niso občutno škodovali samo angleškim ladjam, ampak tudi angleškim pticem. V celi drugi polovici junija lanskega leta je ležala ob južni škotski obali debela rjava oljnata plast, ki je pokrivala velikanske širine morja, mestoma celo nad 20 mm na debelo. Posledica tega je bila velika umrljivost med morskimi pticmi. V nepreglednih množinah so ležali mrtvi povodni ptiči, morski potapljači in razne gosi po obali. Mnogo so jih našli v popolni omotici, ker so bile njih perutnice tako prilepljene z oljem, da niso mogle ne leteti, ne plavati, ne se potopiti ter so vsled tega bile obsojene na smrt od lakote. Posebno očitvena je bila ta prika-zen v Firth of Forth, na pred istim ležečih otokih in severno od istega na obali graščne Tife. Dosedaj niso še doznali, odkod bi bilo to olje, skoraj gotovo pa je isto izteklo iz od podmorskih čolnov torpediranih ladij, ki so vozile mazilno olje. Tako trpijo tudi angleški ptiči vsled vojne, povzročene po njih gospodarjih, Angležih samih.

Primorske novice.

Knjižnica za slovenske otroke beguncev v Brucku. »Slovenska Straža« odpošlje v terek slovenskim otrokom beguncev v Bruck bogato slovensko knjižnico. Knji-ge, ki so veljale nad 500 K, je izbral in lepo uredil g. licealni profesor Janko Mla-kar, za kar mu bodi izrečena najlepša zahvala.

Smrtna kosa. V ljubljanski dež. bolniš-nici je 12. t. m. umrl Just Vuga iz Sol-kana, oče preč. g. kurata Cirila Vuga po kratki bolezn. Pogreb bo v sredo popold-ne 15. t. m. — V Pulju je umrl Jurij Co-s-s-o v el, zasebnik star 92 let. — Na Reki je umrl podpredsednik obč. sveta, lekar-nar Ivan Prodam, star 85 let. — Umrli je bivši restavratel na postaji Herculje-Kozina gosp. Rašter, star 65 let. Blag mu spomin! — V Malih Zabljah pri Sv. Križu je umrla po dolgi bolezni dne 7. t. m. Aloj-zija Trošt. Bila je članica Marijine druž-be. Naj počiva v miru. — Umrli je laški de-želni poslanec istrskih mest zdravnik dr. Karol Apollonio.

Iz Gorice. Nič posebnih novic Vreme imamo deževno, mraza pa ni. Zadnje dni dobivamo zelo lep bel kruh, in pravijo, da bodo še dalj časa takega pekli. — Nekdo je danes mlekarici M. P. iz Ajševce vzel z vozička na trgu Sv. Antona nov čevlji, enega ji je pa pustil. Vse povpraševanje po tatu je ostalo zaman.

Zupani in podžupani z Goriskega so pozvani na vojaško pregledovanje na dan 17. t. m. v Ljubljano; pregledovanje bo v domobranski vojašnici.

Tržaški Nemci. Oficiozni »Fremden-blatt« poroča, da je koroški poslanec Do-berniški scilicet v Trstu nad 150 nemških za-upnikov vseh stanov. Zborovanja so se udeležili zastopniki vseh primorskih Nem-cov in rekli so, da je kolikor mogoče tesna gospodarska zveza osrednjih sil v bodočem življenjskem interesu obeh držav in zlasti izrednega pomena za razvoj Trsta in Adri-je. Zaupniki so tudi zahtevali, da v tej veliki uri vsi Nemci brez razlike postopajo složno.

Iz doberdobskega kamna izdelano te-žilo na cesarjevi pisalni mizi. Predsedstvo pomožnega odbora za begunce z juga je izročilo kabinetnemu ravnatelju tajnemu svetniku baronu Schiesslu iz doberdobskega kamna izdelano težilo, ki se polaga na pisma, s prošnjo, da je predloži cesarju v spomin na boje naših hrabrih čet na do-berdobski planoti. Cesar je bil jako vzra-dodšen radi tega daru in je ukazal izreči odboru svojo zahvalo.

Ljubljanske novice.

Iz Slov. glasbeno društvo »Ljubljana« naznanja svojemu pevskemu zboru, da se s tekočim tednom začne redne pevske vaje, in sicer vsako sredo ob pol 8. zvečer za ženske, ob četrtkih ob pol 8. zvečer za moške glasove v društvenih prostorih na Jur-čičevem trgu št. 3, II. nadstropje. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala. Na mnogo-številno svidenje!

Iz Potres. Včeraj zjutraj smo čutili v Ljubljani hud potres. Instrumenti na tuk. potresni opazovalnici so zaznamovali ob 4. uri 24 minut 19 sekund zjutraj začetek izredno močnega potresa, katerega središče je bilo oddaljeno približno 200 km. Začetek drugega izrazitega predhodnega tresljaja je bil ob 4. uri 24 minut 40 sekund, glavnega tresljaja pa ob 4. uri 25 mi-nut 1 sekunda; konec ob 4. uri 30 minut. Največje talno gibanje je znašalo v Ljubljani v vodoravni smeri 3, 4 mm, v navpični pa 1 mm. Potres so čutili ljudje kot zibajo-če se gibanje in je bil tako močan, da so najobčutljivejši aparati, ki zaznamujejo s stokratnim povečanjem, odrekli službo. V središču, ki leži ob Adriji kakih 100 km od Pulja (baje pri Jakinu), je utegnil doseči potres osmo do deveto stopnjo. Tudi po-tresni opazovalnici v Pulju in Sarajevu sta zaznamovali potres. Poročila o središču samem, ki najbrže leži pod morjem, manj-kajo doslej. Vsled velike intenzivnosti tega potresa so se utegnili čutili njegovi vali v jadranskem ozemlju, v alpskih deželah in v zgornji Italiji na 400 do 500 km daleč od središča. Zato je pričakovati iz navedenih pokrajin številnih poročil o potresu. Do-slej so dospela poročila iz hrvaškega pri-morja iz okolice Senja, Cerkvenice in ne-katerih krajev na Kranjskem. Iz Boštjana se nam poroča, da je ondi potres trajal ka-kih 5 sekund. V Blagovici so čutili dva po-tresna sunka. Bila so tako močna da so okna zaropotala. — Ob zaključku lista so nam došla poročila o potresu tudi iz Dom-žal, iz Šmihela pri Št. Petru, iz Št. Ruperta in z Dramelj.

Iz Častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje je kranjski deželni predsednik podelil mestnemu učitelju gosp. Juriju Režeku.

Iz Odlikovanja v c. kr. tobačni tovarni. Glede na našo tozadevno notico v soboto se nam piše: Blagovolite popraviti in izpo-polniti Vašo sobotno notico v toliko, da je gospod Ignacij (ne Ivan) Habicht delovodja in ne strojevodja. Notica naj se tudi iz-premeni v toliko, da je odlikovala Njegova c. in kr. Visokost nadvojvoda Franc Sal-vator in priznanje za velike zasluge za vo-jajsko sanitetno oskrbo v vojni še z zlatim častnim znakom Rdečega križa nadzorni-ka-ravnatelja g. Prossa, odlikovan je tudi tajnik ekonom g. Kratochwill. Dalje so od-likovane z bronasto častno svetinjo z vojno dekoracijo: Zupan Nežika, Zor Apolonija, Sever Ivanka, Petrič Ana, Oblak Ivanka, Oblak Leopoldina, Markič Franciška, Ku-navar Franciška, Krušič Nežika, Koprivc Helena, Kosce Ivanka, Končan Franja, Knez Marija, Česnovar Ana, Banovec Aloj-zija, Andlovic Mici.

Iz Sladkorne karte. Z odredbo c. kr. deželne vlade z dne 8. marca 1916, šte-vilka 8922, ki je bila preteklo soboto ob-javljena v uradnem listu in po njem te dni v drugih domačih časopisih, v nedeljo, dne 19. marca, vpeljejo sladkorne karte, ki bo-do veljavne za štiri tedne. Oddajale se bo-do kot krušne karte pri vseh desetih kruš-nih komisijah, katere bodo vsled tega pri-hodnjič poslovale dva dni, in sicer v pe-

tek, dne 17. in pa v soboto dne 18. marca, vselej od 8. zjutraj do 1. popoldne. Slad-korna karta se glasi za osebo na 1 kg slad-korja z osmimi kuponi po eno osminko ki-lograma. Pravico do te karte ima vsaka v Ljubljani stanujoča oseba, ki hrani v svoji domači zalogi manj kot 2½ kg slad-korja. V ta namen bodo morali podati last-niki gospodarstev pred komisijo pisмено izjavo, koliko oseb da prehranjujejo in da nimajo v svojem gospodarstvu več kot 2½ kg sladkorja za vsako oskrbovano osebo. Potrebne goliče za izjavo se bodo dobivale pri komisijah. Kdor ima več za-loge, nima prej pravice do karte, dokler se njegova zaloga ne skrči pod zgoraj ome-njeno količino. Prestopki proti tem določ-bam se strogo kaznujejo. Delne, polovič-ne ali pa zvišane racije pri sladkornih kar-tah ne veljajo.

Iz Prodajalci kruha in moke ter stran-ke se vnovič opozarjajo na navodila mest-nega magistrata, da je pri nakupu moke in kruha vedno prnesti s seboj tudi srednji del krušne izkaznice in da ima prodajalec pravico odrezati le one dele izkaznice, ka-teri imajo natisnjeno težo 50 ali 70 gr. Šele pri slednji oddaji onih delov nakaznic, ki izkazujejo težo, mora prodajalec odvzeti tudi srednji del krušne izkaznice.

Iz Pozor radi cene in teže kruha. Ker se v zadnjem času množe pritožbe, da ne-kateri peki prodajajo prelahak kruh in celo za višjo ceno, kakor je določeno, se ob-činstvo opozarja, da stane 98 dkg kruha 70 vin. Tozadevne pritožbe se sprejemajo v mestni posvetovalnici med 11. in 12. uro. Na anonimne ovadbe pa se slej ko prej ne bode oziralo.

Iz Prodaja jajc v mestnih vojnih pro-dajalnah. Po vseh mestnih vojnih proda-jalnah se zopet prodajajo jajca, in sicer od 8. do 11. ure dopoldne ter od 3. do 7. ure popoldne.

Iz Popisovanje krompirja. Ker se je po zadnjem popisu krompirja že marsikaj iz-premenilo vsled porabe ali prodaje, je c. kr. deželna vlada odredila vnovič splošen popis krompirja po stanju 15. t. m., da se dobi jasen pregled, kolike so še zaloge krompirja v deželi in kako je treba ure-diti nadaljnjo aprovizacijo. Ta popis bo ob-segal, kakor zadnjič, vse poljedelske ter obrtne oziroma trgovske obrate. Pri za-sebnih strankah se torgj krompir ne bo popisaval. V to določene komisije bodo za-loge krompirja popisale v Ljubljani na lici mesta.

Iz Umrli so v Ljubljani: Ivana Menard, žena delovodje, 43 let. — Marija Labor, hči vojaškega zdravnika, 13 mesecev. — Marija Keplja, užitkarica, 62 let. — Fran Habe, strugarski pomočnik, 27 let. — Ma-rija Božič, bolniška devica, 36 let.

Iz Prodaja krompirja pri mestni apro-vizaciji. Jutri, v torek, popoldne od 2. do 5. ure, bo mestna aprovizacija pri Mühl-eisnu zopet oddajala krompir. Na vrsto pridejo številke od 1141 do 1200.

Iz Pozor! Interesovane stranke se opozarjajo, da poteče v torek, dne 14. t. m. rok dolžnosti naznanila za usnje, kože, ko-žice in strojila. Naznanilo je poslati po stanju prejšnjega tretjega dne, t. i. od so-bote, dne 11. t. m. in sicer v dveh izvodih. Enega mestnemu magistratu, drugega pa priglasišču za usnje v c. kr. vojnem mini-strstvu (»Ledermedestelle im k. u. k. Kriegsministerium«, Wien III., Vordere Zollamtstrasse 3). Dne 15. t. m. pa poteče rok dolžnosti naznanila za ovčjo volno. Naznanilo je poslati komisiji za prevzema-nje volne v c. kr. trgovskem ministristvu na Dunaju. Tozadevne tiskovine se dobe brez-plačno pri obrtnem oddelku mestnega ma-gistrata ljubljanskega (za Ljubljano).

Gospodarske vesti.

Sedanja vojna nam je najboljši dokaz kake važnosti je dobro razvito kmetijstvo za obstoj in moč kake države. Nemci so to že prej vedeli. Prebivalstvo nemške dr-žave je leto za letom naraščalo, zato je pa bila tudi nemškimi državniki in gospo-darskim politikom poleg skrbi za razvoj lastne obrti tudi glavna naloga domače poljedelstvo čim najbolj pospeševati in dvigniti. Lastno grudo so zboljševali, iz-rabljačoč v to svrhu vse, kar je tozadevna znanost dognala. In danes se lahko pona-ša Nemčija, da zavzema glede poljedelstva prvo mesto med državami oziroma narod-nostmi. Leta 1881 so pridelali na 1 hektar 12.7 kvintalov pšenice, 10.9 rži, 15.1 ječ-mena, 12.1 ovsa in 107.9 krompirja. Leta 1913 pa so že dobili na 1 hektar 23.6 q pšenice, rži 19.1, ječmena 22.2 in ovsa 21.9, krompirja 152 kvintalov, torej so tekom 30 let podvojili pridelke. V Avstriji je iz-našal povprečni pridelke na 1 hektar 15 kvintalov pšenice, 14.7 rži, 16 ječmena, 13 ovsa, 100.2 krompirja. Za Nemčijo torej zavzemamo mi prvo mesto med ostalimi državami, le pri ovsu nas za ¼ q preka-šajo Združene države. Rusija je mnogo slabejša v tem oziru. Ona je pridelala leta 1913 na 1 hektar le 6.99 q pšenice, 9 rži, 8.7 ječmena, 8.5 ovsa in 84.7 krompirja in je torej glede poljedelstva komaj na ti-sti stopinji, kot je bila Nemčija pred 30

leti. Da tam sumarično več žita pridelajo kot mi in Nemci, in ga še v druge države v velikih množinah izvažajo, je le posledica njegovega ogromnega in slabo obljudega polja. — Tretje mesto v kmetijstvu zavzemajo Francozi. Njim sledi Združene države in tem Angleška. Da so se Nemci v tej panogi tako povzpeli, gre glavna za sluga njihovim kmetijskim šolam, ki rasejo kakor gobe po posameznih deželah ter njihovim kmetijskim tečajem, ki jih pridno prirerajo po deželi, skoro v vsaki gorski vasi. Kmet čita pridno svoje strokovne liste in skoro je ni kmečke hiše, ki bi ne bila na kakega naročnika. Poleg tega vabijo v svojo državo na stotine tujih delavcev, pridno gnoje svoja polja in njive z umetnimi gnojili, uvažajo velike množine krmil in se vedno bolj poslužujejo poljedelskih strojev. Sovražniki so mislili, da bodo Nemčijo in nas v 1 letu izstradali, pa se le še držimo in priznati morajo, da se tudi krepko ustavljamo. Kajti zemlja se je tekom let toliko izboljšala, da vzlic zmanjšane gnojenja obilo sadu donaša, rezervistom se daje precej dopusta za poljedelska dela, a naše žene in otroci, hvala Bogu, telesno zdravi in krepki, so podvojili svoje sile v obrambo domovine. Številne ujetnike pa se uporablja za naša kmetijska dela. Največjo skrb so pač povzročila dušičnata gnojila, ki so se doslej po večini iz tujih držav uvažala. Toda nemška tehnika in znanost je tudi v tem hitro pomogla. Iznašli so, da se more dušik tudi iz zraka pridobiti, in kali, ki ga ima Nemčija dovolj, se rabi zadnji čas s tako dobljenim dušikom kot dobro gnojilo in lepo je že število tovarn, ki je izdelujejo. Tudi za našo živinorejo se je bilo bati. Kajti močna krmila so povečini prihajala iz tujine. Tudi temu se skuša od pomoči z iznajdbo novih krmil najrazličnejše vrste. Kar se je dosedaj zavrlo, se lahko uspešno pokrmi s surovim sladkorjem. Melaso, olupke sladkorne pese, krvna klaja, razne domače tropine itd. to so krmila, s katerimi se je že skoro vsak živinorejec seznanil in jih pridno uporablja, četudi so draga, češ, saj je denarja dovolj. Pa tudi pašo so pričeli bolj upoštevati. — In tako se je doseglo, da vzlic raznim kužnim boleznim in obilnem klanju, naša živina po številu ni tako nizko padla, kot bi se ali so se vsaj sovražniki nadejali. V Nemčiji so celo v tem oziru skoro na istem številu kot v mirnem času. Jeseni lanskega leta so imeli izredno štetje za živino. Konj so toliko našli, da upajo, da, ko se jim v vojsko odane kobile vrnejo, kmalu dosežejo prejšnje stanje. Ovaca pa je 4.4% več kot l. 1914 in koz celo 10.6%. Štetje prešičev so imeli že dvakrat prej, namreč 1. marca in 15. aprila. Dne 1. decembra lanskega leta so jih našli za 10% več, kot aprila meseca, dasi so jih lansko zimo poklali nad 9 milijonov. Nad 1 leto starih je bilo več za 46.6%, od pol do 1 leta starih celo 87%. Število perutnine je sicer padlo za 8.7% toda tekom 2 let. Kajti za te so imeli štetje 2. decembra 1912. Toda to padanje je izključno pri kurah, med tem ko so pri račah in gosah napredovali. V pojasnilo zgoraj omenjenega naj navedemo še statistiko živine naše sosednje Koroške dežele. Štetje se je vršilo tudi koncem lanskega leta po občinah. Našli so govedi 228.419 glav — torej 2.71% več kot l. 1910; prešičev 167.986 — torej le 9.4% manj kot prejšnje leto in tudi konj je bilo manj za 28.7%, ki pa se skoro gotovo še vrnejo iz vojske. Kar je pri tem štetju večje važnosti, je to, da se je stanje govedi pomnožilo. Kajti Koroška je morala vojaštvu oddati 35 tisoč glav. Največji prirastek je bil pri telicah nad 1 leto starih in tudi pri mladih konjih se je isto dognalo, kar pač koroške živinorejce tolaži in lahko brez skrbi zro v svojo bodočnost.

Zadnjič smo poročali, da bodo na Niževavstrijem morali prinešati kruhu 20% koruzne moke. Toda te Dunajčanom primanjkuje. Zato je za te izšlo dovoljenje, da je z dnem 6. t. m. smejo manj prinesiti. Bodo si pa s krompirjevo pomagali! Glasom odredbe železniskega ministarstva z dne 16. februarja t. l. je s e m e n s k o ž i t o i s t o v e t n o z ž i v i l i i n b r z o v o z n i m i p r e d m e t i. Radi tega ga mora železniska uprava sprejemati in na progah, kjer vozijo brzovozni vlaki za tovore ali sploh tovarni vlaki, takoj s temi ekspeditati. Na onih progah pa, kjer vozijo samo vojaški vlaki, pa se mora naprej pošiljati z prvim vojaškim vlakom, ki tovore sprejema. Ta odredba se tiče tovorov, ki so najmanj 300 kg težki. To, da se pospeši letošnja setev! — Na Dunajski trg so pripeljali zadnje tedne februarja krog 4000 govedi. Največ jih je bilo iz Niževavstrijem, v Zgornjavstrijem, Češkega, Moravskega in Sedmograškega. Te poslednje dežele so dale sko-

ro enako število, krog 450 glav. Ogrski pitani voli so se prodajali po 245—348 K za 100 kg, iz drugih dežel po K 256—346; krave po 220—300 K, košenke pa po 140—240 K.

Pred kratkim smo čitali v »Slovenec«, da vpleljejo za letošnje leto sladkorne karte konsumentom in vlada hoče s tem doseči, da bi se sladkor pravično med nje porazdelil in se bo na ta način moglo shajati z letošnjo produkcijo. Kako pa je pravzaprav s sladkorjem v naši državi polovici? Priznati se mora, da ga je dovolj. V normalnih razmerah so ga 40—45% izvažali v tuje države in včasih še več, kot smo ga doma porabili. Lansko leto je produkcija sladkorja pri nas sicer padla za 30%, vendar je moralo ostati v zalogi še precej starega izdelka, ker je vlada le najpotrebnejši izvoz v prijateljske države za kompenzacijo drugih uvoznih živil in predmetov dovoljevala. Tudi konsumpcija sladkorja se je ob času vojne pomnožila. Ljudje so se pač hoteli z njim odškodovati, ker so bila druga živila draga ali pa jih ni bilo mogoče dobiti. Poleg tega se je moralo preskrbeti s sladkorjem tudi okupirane dežele in oddati živinorejcem velike količine surovega sladkorja v svrhu pripravljanja močnega krmila za živino osobito konje in prešiče. Raditega se je bilo sicer treba bati, da bi se sladkor od dne do dne dražil in bi revnejši sloji v tem oziru veliko pomanjkanje trpeli, med tem ko bi se bogatejši pravočasno in ceneno z njim založili. Veletrgovci bi ga poleg tega še kontrabant na Ogrsko izvažali, ker je tam mnogo dražji. Torej potrebna je bila tudi ta odredba, poleg že drugih omenjenih. Na podlagi sladkornih kart bo dobila vsaka oseba po 1¼ kg na mesec, kar bi zneslo 16¼ kilograma na leto. V letu 1913/14 se ga je pa porabilo za osebo letno 13.6 kg. Pri letošnjem kvotu pa ni upoštevana množina, ki jo bodo porabili vsi oni, ki so zaposleni v sladkornih tovarnah in teh je tudi precej. In ravno to nam dokazuje, da bo sladkorja za letošnjo sezono dovolj, ker druga leta je bila v kvotu 13.3 kg vsota tudi poraba teh. Vendar s o odredbo ne bo mogla vlada vseh enakomerno zadovoljiti. Saj vemo, da Avstrijec več sladkorja rabi kot Oger ali Hrvat. Poleg tega ga več porabijo pri nas na severnem Češkem in v mestih in onih krajih, kjer so manjše delavske plače. Radi tega se bo treba tudi na pokrajinske razmere ozirati in tem primerno kvoto tu zvišati, drugje pa znižati. Poleg tega pa vlada s temi odredbami tudi ne bo nič pomagala, če ne bo predvsem skrbela, da dohaja konsumentom pravočasno sladkor na razpolago. S samimi kartami si ne moremo kave osladiti in močnatih jedi pripraviti. Lansko leto so se v tem oziru slišale povsod pritožbe. Tovarne so se izgovarale, da jim železniska uprava ni dajala dovolj vagonov za ekspedicijo, vlada pa je zvrčala vso krivdo na sladkorne tovarne, češ, te niso skrbele za pravočasno produkcijo oziroma ekspedicijo. No, lahko bi rekli, oboji nosijo nekaj tega greha na svoji grbi. Da bi se le v bodoče poboljšali in se zavedali, da so revnejši sloji tisti, ki dajo največ krvnega davka domovini na oltar.

Končno in dodatno k zadnjim vrsticam o mleku in mlečnih proizvodih opozorimo konsumente, da si lahko pri pomanjkanju mleka opomorejo s porabo takozvanega kondenziranega mleka, ki ga je zadnji čas že velike množine došlo v naše kraje iz Švice, osobito v ljubljanske veletrgovine.

V vojaško službovanje zopet vpoklicana družabnika trvdke Ciuha & Jesih, »Pod Trančo« vljudno javljata p. n. občinstvu, da ostane trgovina začasno zaprta ter se priporočata, da jima ohranijo p. n. odjemalci svojo naklonjenost do zopetne otvoritve.

Kupi se dobro ohranjen
pianino Ponudbe
na upravo
„Slovenca“ pod „Pianino“.

Štiristopetdeset kub. metrov bukovih
za kurjavo pro-
da Ivan Kerin
iz Sv. Križa pri
Kostanjevici.

Cena po dogovoru. Drva so oddaljena
3 ure od kolodvora Brežice.

Hiša na prodaj.

Lepa pritlična hiša, ki ima z opeko in lesom zidane stene po stavbinem načinu „Hygien“, je takoj po nizki ceni za prodaj. Zraven spadajo vsa potrebna stranska poslopja in mali vrt. Hiša leži na deželni cesti Novomesto-Crnomelj, poleg postaje Rožni dol-Pribišje, na belokranjski progi, ter je valed svoje krasne lege posebno pripravna za

poletna stanovanja

V pritličju hiše se nahaja 5 sob, opremljena kopalna soba, kuhinja in še postranski prostori; v lepo izpeljanem strešnem vrhu pa sta dva kabineta in kuhinja. Natančneje se izve pri c. kr. vodstvu za gradnje železnice (k. k. Eisenbahnbauleitung) v Rudolfovem, kateremu se naj pošljejo pismene ponudbe najkasneje do 25. marca 1918.

Gospica, ki zna orgljati in peti vstopi v službo takoj kot

organistinja.

Naslov pove upravnistvo pod št. „658“.

Hiša

tik glavne ceste kraj **Jesenice na Savi**, na hrvatsko-kranjski meji, oddaljena od železniške postaje **Samobor** pol ure, in od postaje splavov na Savi 10 minut, daje se radi odhoda vojakom v **najem**, eventualno se tudi **proda**.

V hiši je že 25 let dobro obstoječa gostilna in je tudi prikladna za vsako prodajalno. Hiša ima 4 sobe, 2 verandi, 2 šupi, 1 hlev, 2 kleti, 2 kuhinji in veliko dvorišče z vrtom in njivo.

Daljna pojasnila daje **E. Presečky**, veleposesnik vinogradov in veletrgovec **Samobor Hrvaško**. 632

Odda se lepo

634

meblovana soba

s posebnim vhodom, električno razsvetljavo samskemu (civilnemu) gospodu, eventualno tudi dvema gospodoma. Kje, pove upr. lista.

Kdo ve?

o **Francu Robiču**, vojaku 17. pešp., ki je odšel februarja 1915 s 4. Marschkomp. iz Ljubljane; zadnjič je pisal 6. febr. 1915 iz Budimpešte. Kdor bi o njem kaj vedel, se prosí, da proti povrnitvi stroškov to naznani bratu A. Robič, Vič-Glince 83 pri Ljubljani

Kot prodajalka

za manufakturno ali papirno stroko išče mesta gospodična, zmožna obeh deželnih jezikov. — Ponudbe sprejema uprava lista pod št. 663.

Orehov okrogli les

kupi v vsaki množini po najvišjih cenah

Peter Angelo, Ljubljana.

Le pismene ponudbe se žele, tudi od trgovcev. — Posredovalci se iščejo proti dobremu plačilu. 2426

Sprejmejo se takoj v bližini Ljubljane

3 služkinje 3

vajene kmečkega dela. Plača po dogovoru. Naslov pove uprava lista pod št. 650.

Zahvala.

Vsem, ki so spremili na njeni zadnji poti našo pristrčno ljubljeno soprogo, predobro mamico, gospo

MARIJO BREGAR

Izrekamo tem potom svojo najiskrenejšo zahvalo. Zlasti se zahvaljujemo prečastiti duhovščini iz Roba, Škocijana in Vel. Lašče, dalje vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, ki so prihiteli od blizu in daleč, da nas tolažijo ob prebriski, nenadomestljivi izgubi predrage nam rajnice. — Bog plačaj vsem!

Na ROBU, dne 10. marca 1918.

Žalujoča rodbina Bregar.

Zahvala.

Vladajoče razmere so žalibog onemogočile, da bi se se prepeljalo truplo gospoda

FRANJA KLEMENČIČA

v Ljubljano, onemogočile celo, da bi mogli pohiteti k njegovi smrtni postelji ali se tudi le udeležiti pogreba. V neznozi britkosti, ki nam valed tega polni srce, nas pa tolaži dejstvo, da so se naše druge plemenite duše, ki so izkazale milemu pokojniku zadnja dela ljubezni v največji meri. Tem blagim dušam ostanemo hvaležni do smrti.

Predvsem bodi izrečena naša najgloblja zahvala prečasti domači duhovščini v Judenburgu, imenoma prečasti gospodu kaplanu Wallnerju, ki je pokojnika pogosto obiskoval in mu stala ob strani, da se je kar najbolje pripravil na zadnjo pot in z globoko pobožnostjo prejel sv. popotnico. Njegova smrt je bila zgledno lepa in mirna. Večje tolažbe bi nam nič na svetu ne moglo dati. Zato naš presrečni: Bog plačaj! Srčna hvala častitim sestram križarkam, ki so mu stregle, posebno še čast. sestri Relindis, ki je ves čas požrtvovalno skrbela za njegov dušni in telesni blagor.

Ko so pokojnika položili na oder, je preskrbela gospa Matyssek, pri kateri je bil pokojnik stanovan kot enoletni prostovoljec, za sveče in obilo sveže cvetje in zelenje; preskrbela mu je tudi lep svež venec. Za to, kakor tudi za njene tolažljive obiske v bolnišnici, bodi imenovani gospoj izrečena naša najprisrčnejša zahvala.

Skrb za dostojen pokop je prevzela stražna stotinja 17. pešpolka in priredila tako ganljivo lep pogreb, da je bil pokojnikovemu spominu v najlepše zadoščenje, nam v veliko tolažbo, njej sami pa v čast. Poleg vojaške godbe so se udeležili pogreba gospodje tovariši enoletni prostovoljci, ki so nosili venec s trakovi, podčastniki in oddelek moštva, vsem na čelu blagi poveljnik stražne stotnije gospod nadporočnik dr. Kuhel. Vojaški povski zbor je zapel pokojniku dve pesmi: pri mrtvašnici „Gozdlič je že zelen“, na pokopališču pa: „Vigred je prišla“. Tako je bil na nad vse ganljiv in lep način pokopan zopet en slovenski vojak, ki je našel svoj grob v hladnem Judenburgu. Stražna stotinja je tudi takoj poskrbela za ličen lesen nagrobni križ. Za vse to kličemo stražni stotnji 17. pešpolka in njenemu plemenitemu poveljniku dr. Kuhlu, kakor tudi gg. enoletnim prostovoljcem iz dna srca: Hvala in slava!

Frane, ti pa počivaj mirno med tovariši! Tvoj grob sredi drugih slovenskih grobov na pokopališču v Judenburgu ne bo nikoli pozabljen.

Žalujoči ostali.

PREMOG

najboljše kakovosti
po dnevnih cenah
na vagone ali vozove.

F. & A. UHER
Ljubljana, Selenburgova ulica št. 4. —